

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ
BARTOŠOVCE, HERTNÍK,
HERVARTOV, OSIKOV,
ŠIBA, VANIŠKOVCE**

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

**Plán rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
je vlastníctvom, imaním obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce.**

**Plán rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
je autorským dielom združenia slovedu, o.z.**

**Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií
sú vyhradené pre spracovateľa projektu – združenie slovedu, o.z. a sú jeho vlastníctvom.**

**Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku,
alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok trestnoprávnu zodpovednosť!**

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

Názov:	Program rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce na roky 2015 – 2022
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj Obce: Bartošovce Hertník Hervartov Osikov Šiba Vaniškovce
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	november – december 2015
Dátum platnosti:	1. 1. 2016 – 31. 12. 2022
Publikovaný verejne:	1. 1. 2016
Spracovateľ:	slovedu, občianske združenie Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 42247438 Registrácia: Ministerstvo vnútra SR VVS/1-900/90-391 53

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

OBSAH

ÚVOD		5
	1. PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE	5
	1.1 ÚČEL PLÁNU ROZVOJA OBCÍ A JEHO PRÍPRAVA	5
	1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	5
	1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	6
	1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY	6
	1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV	7
	1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	7
	1.7 OSNOVA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	7
A	ANALYTICKÁ ČASŤ	8
	2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH	8
AI	ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	11
	3. KRAJINA	11
	4. OBYVATEĽSTVO	12
	5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE	15
	6. ŠKOLSTVO	16
	7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY	17
	8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	22
	9. KULTÚRA A ŠPORT	23
	10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI	24
	11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ	24
AII	ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	25
	12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH	25
	13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY	27
	14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	28
	15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	29
	16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI	30
	17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ	30
AIII	ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA A SWOT	31
B	STRATEGICKÁ ČASŤ	34
	18. VYMEDZENIE POJMOV	34
	19. VÍZIA OBCÍ	35
	20. PRIORITY A CIELE	35
	21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	40
C	PROGRAMOVÁ ČASŤ	41
	22. PREHĽAD OPATRENÍ	41
	23. INDIKÁTORY OPATRENÍ	51
D	REALIZAČNÁ ČASŤ	52
	24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	52
	25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	53
	26. KOMUNIKÁCIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ	55
	27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017	56
E	FINANČNÁ ČASŤ	58
ZÁVER		61
	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	62

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

ÚVOD

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce plánovanie svojho rozvoja deklarovali tým, že majú záujem transparentne pripraviť a následne obecnými zastupiteľstvami schváliť kvalitný a kvalifikovaný Plán rozvoja svojich obcí pre programovacie obdobie 2014 – 2020 s presahom 2 roky, v nadväznosti na aktuálnu legislatívu, ako aj v nadväznosti na priority a ciele Stratégie Európa 2020.

Plán rozvoja obcí je koncepčný dokument, ktorý popisuje kľúčové javy v obciach, hodnotí ich a navrhuje k nim dlhodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Plán rozvoja obcí je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Plán rozvoja odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obcí, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obcí. Využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky a ohrozenia v prospech stanovenia reálnych cieľov.

1. PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

1.1 ÚČEL PLÁNU ROZVOJA OBCÍ A JEHO PRÍPRAVA

Kľúčovou ambíciou pri príprave Plánu rozvoja obcí je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mali obce a ich obyvatelia čo najväčší úžitok. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom sa to dá. Starostovia zúčastnených obcí sa dohodli, že vzhľadom na veľkosť jednotlivých obcí, ktoré spolu susedia a v nadväznosti na dlhodobú prirodzenú a spontánnu spoluprácu pripravujú Plán rozvoja svojich obcí spoločne.

Plán rozvoja obcí do roku 2022 je strednodobým plánom pre plynulé pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života zúčastnených obcí a ich obyvateľov. Je návodom pre spoločné ale aj pre individuálne projekty jednotlivých obcí, ich podnikateľského zázemia, spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj. Plán rozvoja obcí slúži ako podklad pre zdôvodňovanie finančných potrieb pri využívaní štátnych zdrojov a súčasne je potrebnou podmienkou k získaniu dotácií z fondov Európskej únie (EÚ).

Reprezentanti obcí poverili spracovaním svojho rozvojového dokumentu odborníkov občianskeho združenia slovedu a stanovili spoločne pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa sa stali starostovia zúčastnených obcí. Starostovia obcí prihliadali na záujmy rozvoja svojich obcí, ale aj na záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú ich rozvoj. Plán rozvoja obcí tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám obyvateľov jednotlivých obcí samostatne a subjektom v nich pôsobiacich.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

NÁZOV DOKUMENTU	Program rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce na roky 2015 - 2022
FORMA SPRACOVANIA	Plán rozvoja obcí je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov zúčastnených obcí. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli doplňované, pripomienkované starostami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli obecné úrady, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obcí, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obcí je v súlade s koncepčnými dokumentmi vyšších územných celkov aj v súlade s aktuálnou legislatívou.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania aktualizácie Plánu rozvoja koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: slovedu, o.z. Manažéri za spracovateľa:

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

	<p>JUDr. Monika Jurčová Ing. Alžbeta Naďová</p> <p>Riadiaca skupina:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>BARTOŠOVCE</th> <th>HERTNÍK</th> <th>HERVARTOV</th> <th>OSIKOV</th> <th>ŠIBA</th> <th>VANIŠKOVCE</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Václav Hudák</td> <td>Ing. Jozef Semanek</td> <td>Miroslav Mackanič</td> <td>Stanislav Biroš</td> <td>Stanislav Baláž</td> <td>Marcel Kvokačka</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Ján Šoltýs</td> <td></td> <td></td> <td>Mgr. Jaroslav Macko</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Mgr. Adriana Gbúrová</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Pracovná skupina:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>BARTOŠOVCE</th> <th>HERTNÍK</th> <th>HERVARTOV</th> <th>OSIKOV</th> <th>ŠIBA</th> <th>VANIŠKOVCE</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ing. Ján Greif</td> <td>Monika Ciglariková</td> <td>Ján Šoltýs</td> <td>Stanislav Bank</td> <td>Damián Blažejčík</td> <td>Stanislav Kvokačka</td> </tr> <tr> <td>Ing. Marcel Horváth</td> <td></td> <td>Mgr. Adriana Gbúrová</td> <td>Ing. Jozef Findiš</td> <td>Mgr. Marta Balážová</td> <td>Mgr. Mária Micháleková</td> </tr> <tr> <td>Peter Lenárt</td> <td></td> <td>Marcel Stibrich</td> <td>Ing. Vladimír Maník</td> <td>Radoslav Šima</td> <td>Anna Maníková</td> </tr> <tr> <td>Vincent Svirík</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>František Čech</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>František Onděček</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>František Hudaček</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	BARTOŠOVCE	HERTNÍK	HERVARTOV	OSIKOV	ŠIBA	VANIŠKOVCE	Václav Hudák	Ing. Jozef Semanek	Miroslav Mackanič	Stanislav Biroš	Stanislav Baláž	Marcel Kvokačka			Ján Šoltýs			Mgr. Jaroslav Macko			Mgr. Adriana Gbúrová				BARTOŠOVCE	HERTNÍK	HERVARTOV	OSIKOV	ŠIBA	VANIŠKOVCE	Ing. Ján Greif	Monika Ciglariková	Ján Šoltýs	Stanislav Bank	Damián Blažejčík	Stanislav Kvokačka	Ing. Marcel Horváth		Mgr. Adriana Gbúrová	Ing. Jozef Findiš	Mgr. Marta Balážová	Mgr. Mária Micháleková	Peter Lenárt		Marcel Stibrich	Ing. Vladimír Maník	Radoslav Šima	Anna Maníková	Vincent Svirík						František Čech						František Onděček						František Hudaček					
BARTOŠOVCE	HERTNÍK	HERVARTOV	OSIKOV	ŠIBA	VANIŠKOVCE																																																																				
Václav Hudák	Ing. Jozef Semanek	Miroslav Mackanič	Stanislav Biroš	Stanislav Baláž	Marcel Kvokačka																																																																				
		Ján Šoltýs			Mgr. Jaroslav Macko																																																																				
		Mgr. Adriana Gbúrová																																																																							
BARTOŠOVCE	HERTNÍK	HERVARTOV	OSIKOV	ŠIBA	VANIŠKOVCE																																																																				
Ing. Ján Greif	Monika Ciglariková	Ján Šoltýs	Stanislav Bank	Damián Blažejčík	Stanislav Kvokačka																																																																				
Ing. Marcel Horváth		Mgr. Adriana Gbúrová	Ing. Jozef Findiš	Mgr. Marta Balážová	Mgr. Mária Micháleková																																																																				
Peter Lenárt		Marcel Stibrich	Ing. Vladimír Maník	Radoslav Šima	Anna Maníková																																																																				
Vincent Svirík																																																																									
František Čech																																																																									
František Onděček																																																																									
František Hudaček																																																																									
OBDOBIE SPRACOVANIA	Plán rozvoja obcí bol spracovaný v období august 2015 – november 2015																																																																								
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Plán rozvoja obcí bol spracovaný v nadväznosti na Zmluvy o dielo medzi Združením mikroregiónu Sekčov - Topľa a spracovateľom za dohodnutú cenu za dielo.																																																																								

Zdroj: spracovateľ

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PHSR

TERMÍN: august - november 2015	VIII	IX	X	XI
Úvod				
Analytická časť				
Strategická časť				
Programová časť				
Realizačná časť				
Finančná časť				
Záver				

Zdroj: spracovateľ

1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY

Právnym rámcom spracovania Programu rozvoja obcí sú ustanovenia zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Plán rozvoja obcí sa opiera aj o viacročné rozpočty zúčastnených obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Stratégia Európa 2020 a Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020	2020	nadnárodná	www.mindop.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná	www.mindop.sk
Integrovaný regionálny operačný program „IROP“	2020	národná	www.mindop.sk

Zdroj: spracovateľ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Obce Bartošovce, Hertník, Osikov a Vanišovce v predchádzajúcom období nemali spracovaný PHSR. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja podľa predchádzajúcej právnej úpravy mala spracovaný obec Šiba, na roky 2014 – 2020 aj obec Hervartov. Obec Hervartov má spracovaný aj Program rozvoja bývania na roky 2015 – 2025.

1.7 OSNOVA PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Plán rozvoja obcí formuluje aktuálne kľúčové problémy jednotlivých obcí, jasne definuje ich strategické ciele, rozvojové priority a opatrenia. Navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obcí tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech obyvateľov. Plán rozvoja obcí je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Plán rozvoja je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a člení sa na

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová časť
- Realizačná časť
- Finančná časť
- Záver
- Prílohy

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

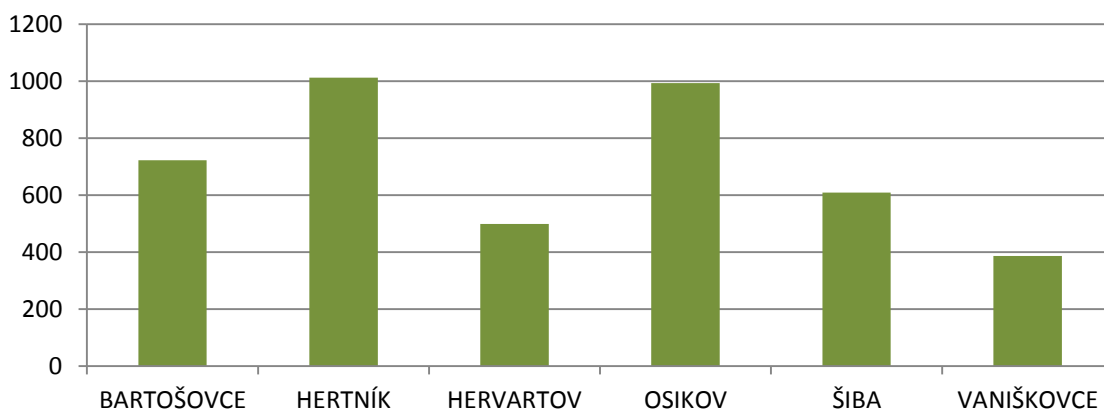
2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV OBCIACH

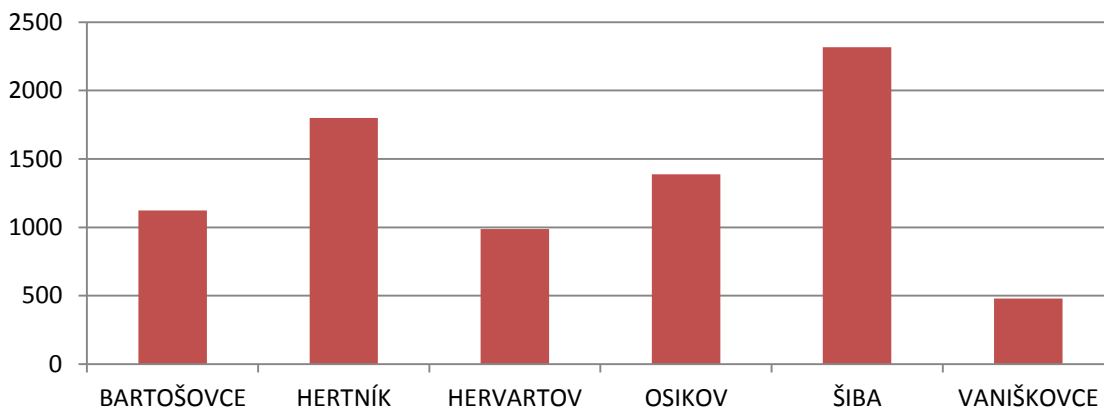
Tabuľka Základné údaje o obciach

OBEČ	POČET OBYVATEĽOV	KATASTRÁLNA VÝMERA (ha)
BARTOŠOVCE	722	1 123,29
HERTNÍK	1 012	1 798,01
HERVARTOV	498	986,97
OSIKOV	993	1 387,39
ŠIBA	609	2 316,57
VANIŠKOVCE	386	480,28

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vanišovce, 2015, stav k 30. 9. 2015

Graf Porovnanie obcí podľa počtu obyvateľov

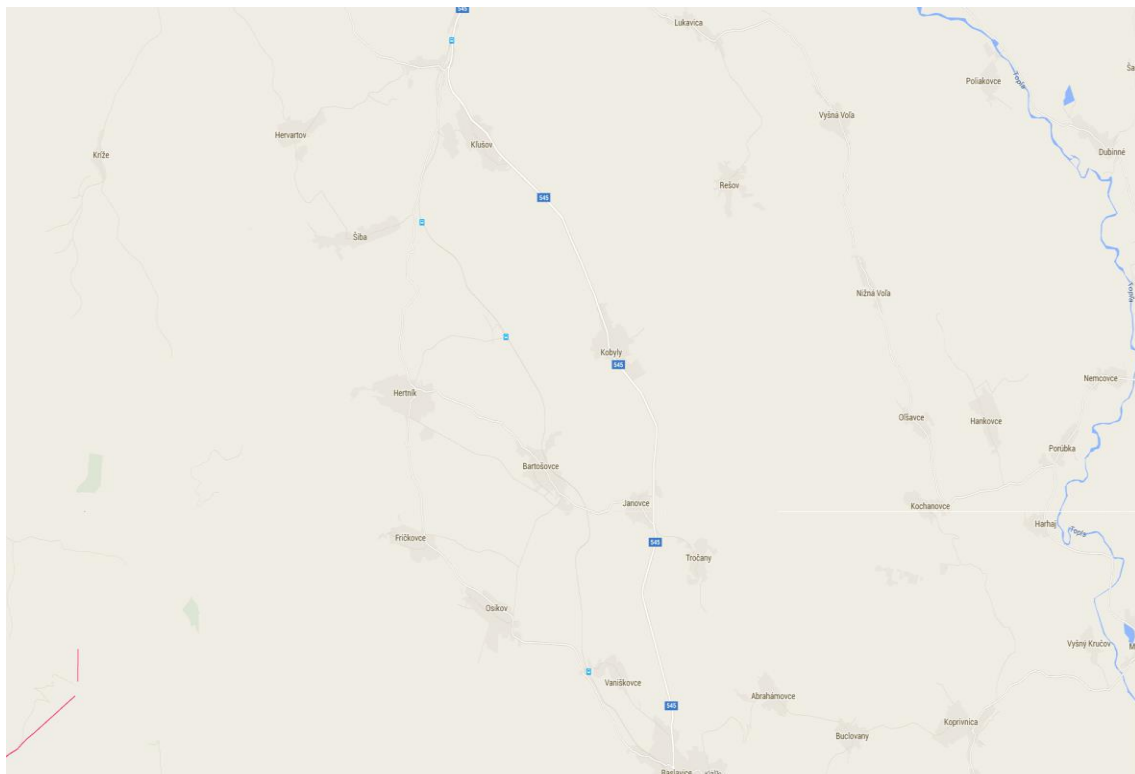

Graf Porovnanie obcí podľa katastrálnej výmery

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCÍ

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce sa nachádzajú v Bartošovskej kotline na úpätí pohoria Čergov, južne od okresného mesta Bardejov v severovýchodnej časti Prešovského kraja na východe Slovenskej republiky. Územie celého regiónu má mierne zvlnený, pahorkatinný až rovinný povrch, pretekajú tu riečky Šibská voda, Pasterník, Rešovka a Sekčov. Chotár obcí sa rozprestiera v nadmorskej výške od 300 m do 450 m nad morom. Obce ležia na mimo hlavnej komunikačnej tepny Prešov – Bardejov. Železničná stanica je v obciach Bartošovce, Hertník, Šiba a Vaniškovce. Obce patria k rozsiahlej oblasti Karpatského flyšu. Mierne podnebie, mierne zvlnený povrch, hlinité flyšové horniny, nevytvárajú žiadne obmedzenia pri ďalšom rozvoji obcí v ľubovoľnom smere. Obce majú priaznivé podmienky, ale aj priestor pre rozvoj priemyselnej výroby a služieb, ako aj pre rozširovanie a skvalitňovanie poľnohospodárskej a živočíšnej výroby.

Obrázok Mapa polohy obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce

2.3 HISTÓRIA OBCÍ

Najstaršia priama správa o obci **Bartošovce** pochádza z roku 1408. Pre úrodné pôdy a blízkosť Bardejova sa tu usadili statkári, ktorí tu vybudovali majer s chovom hovädzieho dobytku a pestovaním poľnohospodárskych plodín a výrobou múky. Nachádzali sa tu dva mlyny. Okolo roku 1427 tu bolo vyše 50 sedliackych domov. Bartošovce boli najväčšou a najdôležitejšou dedinou panstva, ktoré v 15.-16. storočí nazývali Bartošovske panstvo. Už v 15. storočí tu bola kúria, dom správcu a majerské budovy. Bartošovske panstvo v 14. storočí a prvej polovici 15. storočia patrilo šľachticom z Perína, neskôr Zápoľskovcom a do polovice 16. storočia Baranovcom. Koncom 16. storočia boli Bartošovce veľkou dedinou s prevažne poddanským obyvateľstvom. Okrem nich tu žila rodina feudálneho pána, prípadne jeho správcu panstva a osadenstvo fary. V 17. storočí tu vznikla škriдлиareň spolu s tehliarňou, preslávenou v širokom okolí východného Rakúsko-Uhorska. Kostol

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

zasvätený narodeniu Panny Márie je národnou kultúrnou pamiatkou, jeho história siaha do pätnásteho storočia.

Počiatky histórie obce **Hertník**, zaznamenané v písomných prameňoch, siahajú do prvej polovice 14. storočia. Na vtedy už existujúcom panstve Kobyly, ktoré získali šľachtici z Perína donáciou od uhorského kráľa Karola Róberta v roku 1319, bol na nemeckom práve, podobne ako susedné dediny Kľušov a Richvald založený aj Hertník. Z poverenia zemepána šoltýs údajne pochádzajúci z Bardejova obec založil alebo na mieste už existujúcej slovenskej osady doosídlil s kolonistami. Najstaršia písomná zmienka o Hertníku sa nachádza v listine z roku 1351 pod názvom Herkenecht, čo v preklade znamená „Pánsluha“. Pod týmto nemeckým názvom, ale v rozličných hláskových obmenách /Herkenecht, Kerknecht/, sa vyskytuje aj v písomnostiach z 15. a 16. storočia. Názov vznikol pravdepodobne prevzatím prezývky muža, ktorý mohol byť prvým miestnym šoltýsom. Začiatkom štyridsiatych rokov 15. storočia dochádza k zmene vlastníckych vzťahov. Perínkovci stratili držbu nad Hertníkom a ďalšími okolitými dedinami a novým majiteľom sa stalo slobodné kráľovské mesto Bardejov. Zložitú politickú situáciu potom vyhrtili svojou činnosťou v regióne aj tratrici. V roku 1442 richnavský kapitán Ján Talafus dokonca na krátky čas obsadil Hertník a ďalšie dediny patriace Bardejovu. V roku 1444 dostal Ján Jiskra z Brandýsa z časti dedín Hertník a Kobyly 50 zlatých. Spišská Kapitula v roku 1446 oznamovala guberniálnej rade, spravujúcej kráľovstvo, že uviedla Bardejov a jeho cirkevné inštitúcie do držby šiestich dedín. Mestu pripadli Kľušov, Šiba, Sveržov a Richvald a Kobyly s Hertníkom sa stali vlastníctvom Kostola sv. Egídia, prípadne Špitála sv. Ducha. Vo vlastníctve Bardejova bol Hertník ešte aj v osemdesiatych rokoch 15. storočia. Ďalšie osudy obce začiatkom 16. storočia sú spojené aj s príslušníkmi rodu Toryských, tí však vlastnili len časť obce, ktorá im bola v roku 1552 odobratá. Začiatkom 16. storočia bol vlastníkom časti Hertníka Ján Zápoľský. V roku 1527 Ferdinand I. Habsburský odobral Jánovi Zápoľskému Hertník a ďalšie obce na bartošovskom majetku a daroval ich svojmu komorníkovi, bardejovskému mešťanovi Bernardovi Baranovi, ktorého zároveň za zásluhy povýšil do šľachtického stavu. V roku 1529 Bernard Baran vrátil dediny Kľušov, Šibu, Hervartov a Richvald mestu Bardejov. Po náhlejši smrti Bernarda Barana sa jeho rodina dostala od roku 1533 do sporu s poľským šľachticom Hieronymom Laský, ktorý dal Hertník a ďalšie obce do zálohu kráľovskému sekretárovi Matejovi Lobočkému z Lobodíc. Ferdinand I. spor vyriešil až v roku 1542 tak, že Petrovi a Martinovi Baranovi prisúdil majetok Bartošovce a Lobočkému Hertník, Krivé, Osikov, Hanigovce a Orkucany. Čoskoro sa novými zemepánmi Hertníka na dlhé tri storočia stali príslušníci významného uhorského magnátskeho rodu Forgáčovcov, pochádzajúcich z Jelenca /Gýmeša/. Z tohto rodu vynikal najmä gróf Šimon Forgáč. Kráľ Ferdinand I. ocenil jeho veliteľské schopnosti a odvahu v bojoch proti Turkom a sedmohradským kniežatám nielen udelením vysokých vojenských hodností, ale aj donáciami na majetky v rôznych častiach krajiny. V roku 1553 takto získal aj hertnícke panstvo.

Prvá písomná správa o obci **Hervartov** je z roku 1406, podľa ktorej šľachtici z Perína – Perényiovci sa súdili o vlastníctvo dedičných majetkov, ku ktorým patrila aj Hervartov. Z tejto správy vyplýva, že obec už jestvovala pred rokom 1406. Tradícia hovorí, že bola založená niekedy koncom 11. storočia nemeckými rubačmi. To potvrdzuje aj pôvodný názov osady Her War da – Pán bol tu. Správa dosvedčuje, že prvým šoltýsom bol Herbert a skomolením jeho mena vznikol slovenský názov Hervartov. V 14. a 15. storočí patrila obec Perényiovcom a bola majetkovou súčasťou panstva Bartošovce, resp. Hertník. Od konca 15. storočia a v 16. storočí patrila slobodnému kráľovskému mestu Bardejov. Začiatkom 18. storočia Bardejovčania záložovali Hervartov šľachticom Klobušickým, ktorí ho koncom toho istého storočia získali kúpou do svojho vlastníctva. V minulosti sa obyvatelia obce zaoberali hlavne poľnohospodárstvom, ovčiarstvom, tesárstvom, korytárstvom a šindliarstvom. Zo starých remesiel sa dodnes zachovalo ručné štiepanie šindľov, pretože v okolitých lesoch bolo dosť kvalitného dreva na ich výrobu. V 17. a 18. storočí bola v chotári obce skláraň, ktorá bola v prevádzke ešte v rokoch 1783-1912. Dominantou obce je drevený rímsko-katolícky kostol sv. Františka Asijského, postavený v druhej polovici 15. storočia. V obci sa dodnes zachovalo aj niekoľko tzv. sypancov, ktoré boli postavené z dreva ešte v začiatkoch 20. storočia. Teraz sa tieto sypance využívajú ako výborné skladovacie priestory.

Prvá zmienka o obci **Osikov** je doložená z roku 1296 ako Osiko, neskôr ako Osikov (1372), Ossíkova (1808), Ošikov (1920), Osikov (1927). V 14. a v prvej polovici 15. storočia bol Osikov majetkom šľachticov z Perína. Neskôr postupne patrila Zápoľskovcom, Lobočkovcom a Forgáčovcom. V 16. storočí bola obec časťou panstva Hertník, od konca 16. do 18. storočia majetkom Forgáčovcov, v 19. storočí majetkom Anhaltovcov. Pravdepodobne v 14. storočí tu postavili gotický kostol, ktorý v roku 1612 takmer úplne prestavali. Rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela je dominantou obce, nová loď bola vybudovaná v rokoch 1969-1971. Tento chrám je jedinečnou stavbou, v ktorej sú prvky gotiky, renesancie aj moderného štýlu. Na kostole sa nachádza jedinečná veža so štítkovou

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

atikou. Erb obce Osikov sa znázorňuje takto: v modrom poli štítu na bielej (striebornej) kamennej pôde zelený strom osika s bielym (strieborným) kmeňom a charakteristickými striedavo rastúcimi visiaticimi listami. V súčasnosti patrí obec medzi väčšie obce v okrese Bardejov.

Predpokladaný vznik obce **Šiba** sa datuje do 14. storočia. Najstaršia správa o obci je z roku 1427. Obec má dlhú históriu, počas ktorej prešla značným vývojom, avšak patrila medzi stredne väčšie usadlosti v porovnaní so susednými obcami. Nemecké slovo scheibe označuje okrem iného aj okenné sklo, z ktorého sa neskôr vyvinulo nárečové šarišské slovo šiba. Na začiatku 16. storočia obec patrila do majetku Jána Zápoľského. V 18. storočí nastalo v Uhorsku obdobie pokoja a krajina sa vzťahovala najmä po stránke hospodárskej. Vzťahy medzi poddanými a zemepánmi upravila urbárska regulácia, ktorá dala do súladu rozsah pôdy, na ktorej pracovali. Rozsiahle lesy a majetky Šiba patrili v 19. storočí Fickerovcom. Od konca 18. storočia boli obecne písomnosti potvrdzované obecnou pečatou, kde je vyobrazený na kamenistej pôde pluh. V roku 1847 – 1877 bola v obci prevádzka sklárskej huty, od polovice 19. storočia dve parné pily, liehovar a dva mlyny. Obyvateľstvo obce sa v minulosti živilo poľnohospodárstvom, rozšírená bola aj remeselnícka výroba.

Prvá písomná zmienka o obci **Vaniškovce** je z roku 1345 v listine, v ktorej Spišská Kapitula potvrdila hraničenie chotára Raslavíc, ktorého časť susedila s chotárom Vaniškoviec. Vtedy vznikla aj prvá správa o tejto dedine. Z jej obsahu je zrejmé, že dedina Vaniškovce s ustáleným chotárom jestvovala už pred rokom 1345. Koncom 16. storočia boli Vaniškovce stredne veľkou dedinou s výlučne poddanským obyvateľstvom.

A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCÍ A VYUŽITIE KRAJINY

Charakteristickou pre obce je prevaha poľnohospodárskych a lesných pozemkov, ktoré tvoria spolu viac ako 90% celkového územia obcí. Z poľnohospodárskych pozemkov prevláda orná pôda, potom trvalé trávnaté porasty. Lesné porasty „chotára“ obcí sú charakteristické zmiešanými ihličnatolistnatými drevinami. Vyskytujú sa tu kroviská, zbierajú sa huby aj liečivé rastliny. Z drevín prevažuje buk lesný, jedľa, čiastočne borovica lesná, smrek, osika, breza a dub. Kvalitnejšie dreviny ako hrab obyčajný sa vyskytujú v rámci obcí len ojedinele. Pre pestovanie ovocných sádov v obciach nie sú podmienky a preto sa tu vyskytujú len ojedinele.

V lesoch a ich okolí sú dobré existenčné podmienky pre vysokú zver. Často možno vidieť aj čriedy diviakov. V menšej miere sa vyskytuje jazvec obyčajný, liška obyčajná, mačka divá a vlk obyčajný. Hojne sa vyskytuje kuna lesná, kuna skalná, tchor obyčajný. V celej oblasti sa vyskytuje veľké množstvo vtáctva rôzneho druhu.

Územie obcí obsahuje len približne 1% vodnej plochy, zastavaná plocha tvorí približne 2,7%. Ostatné plochy zahrňujúce cesty, chodníky, drobnú zeleň, manipulačné plochy tvoria približne 5% územia obcí. Podrobný prehľad o využívaní územia v jednotlivých obciach je uvedený v dvoch nasledujúcich tabuľkách:

Tabuľka: Využívanie pozemkov obcí

OBC	POĽNO-HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
BARTOŠOVCE	815,16	145,25	30,81	64,59	67,48	1 123,29
HERTNÍK	658,86	872,99	0,07	22,88	243,21	1 798,01
HERVARTOV	311,97	628,05	0,03	15,84	31,08	986,97
OSIKOV	632,83	667,10	17,95	54,13	15,38	1 387,39
ŠIBA	898,38	1 320,05	19,71	36,22	42,20	2 316,56
VANIŠKOVCE	364,75	53,34	15,40	27,50	19,29	480,28
SPOLU CELKOM	3 681,95	3 686,78	83,97	221,16	418,64	8 092,5
% k ploche celkom	45,5	45,56	1,04	2,73	5,17	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskej pôdy v obciach

OBEC	DRUH POZEMKU				CELKOM
	ORNÁ PÔDA	ZÁHRADY	OVOCNÉ SADY	LÚKY, PASTVINY	
BARTOŠOVCE	535,35	18,74	0	261,07	815,16
HERTNÍK	274,50	30,73	0	353,63	658,86
HERVARTOV	129,35	14,28	0	168,34	311,97
OSIKOV	318,15	17,10	0	297,58	632,83
ŠIBA	712,11	26,13	0	160,14	898,38
VANIŠKOVCE	196,93	15,22	1,01	151,59	364,75
SPOLU CELKOM	2 166,39	122,2	1,01	1 392,35	3 681,95
% k ploche celkom	58,84	3,32	0,02	37,82	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov vypovedá o stagnujúcom demografickom vývoji obcí v sledovanom období s veľmi miernym rastom obyvateľov. Počet obyvateľov v jednotlivých obciach skôr kolíše. Tento stav zodpovedá migrácii a trvalému odchodu mladých ľudí aj ľudí v produktívnom strednom veku za prácou do iných častí regiónu, aj mimo región. Trend úbytku obyvateľov v dlhodobom horizonte ovplyvní rozvoj obcí, ich ekonomický vývoj a zameranie služieb. Hustota osídlenia je približne 52 obyvateľov na 1 km².

Vzhľadom na historický vývoj prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, ostatné národnosti sú počtom zanedbateľné.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obciach

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
BARTOŠOVCE	728	737	730	727	722	725	722	723	722
HERTNÍK	1 027	1 025	1 019	1 027	1 035	1 023	1 022	1 014	1 012
HERVARTOV	515	517	515	499	498	495	495	494	498
OSIKOV	947	952	953	969	978	976	998	990	993
ŠIBA	555	548	552	566	564	577	582	599	609
VANIŠKOVCE	342	344	353	363	371	375	379	381	386
SPOLU	4 114	4 123	4 122	4 151	4 168	4 171	4 201	4 201	4 220

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015, stav k 30. 9. 2015

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obciach je možné sledovať pomerne slabý podiel obyvateľov v produktívnom veku ku „seniorom“. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá hodnota indexu starnutia, ktorá v obciach dosiahla hodnotu 1,025. Táto hodnota vyjadruje podiel obyvateľov v neproduktívnom veku (62 rokov a viac) ku počtu obyvateľov vo veku 0-15 rokov. V obciach Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vaniškovce je hodnota indexu starnutia nízka a potvrdzuje postupné starnutie obcí. Nepriaznivý demografický vývoj motivuje starostov obcí, aby ponúkli atraktívne podmienky pre individuálnu výstavbu domov, či využili iné nástroje, ako spomaliť trvalý odchod mladých rodín z obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obciach

OBEC	0 – 15 ROKOV	15 – 30 ROKOV	30 – 62 ROKOV	VIAC AKO 62 ROKOV
BARTOŠOVCE	112	151	325	134
HERTNÍK	143	379	324	166
HERVARTOV	78	133	225	62
OSIKOV	193	211	419	171
ŠIBA	109	137	273	90
VANIŠKOVCE	55	88	164	79
SPOLU	690	1 099	1 730	702

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce. Mimo väčších miest, v regiónoch kde prevažujú menšie obce je vzdelanostná úroveň obyvateľov tradične nižšia, čo síce prináša riziko vyššej nezamestnanosti, na druhej strane je to potenciál pre tradičné remeslá a prácu v poľnohospodárstve. Naopak, vyššie vzdelanie obyvateľov môže mať pozitívny vplyv na rozvoj ekonomického potenciálu obcí.

V obciach Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vaniškovce celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so stredným odborným vzdelaním s maturitou, druhou najpočetnejšou skupinou ekonomicky aktívneho obyvateľstva sú obyvatelia s učňovským vzdelaním bez maturity, početná je aj skupina obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním. Z reálneho podielu jednotlivých vzdelanostných kategórií vyplýva, že obyvatelia s odbornosťou sú silným potenciálom obcí.

Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí je vysoký, ale títo nachádzajú svoje pracovné uplatnenie v okresnom meste a v ostatných väčších mestách kraja.

Tabuľka Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

OBEC	BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ	UČŇOVSKÉ BEZ MATURITY	STREDNÉ ODBORNÉ S MATURITOU	VŠEOBECNÉ S MATURITOU (GYMNÁZIUM)	VYSOKO- ŠKOLSKÉ
BARTOŠOVCE	0	30	152	310	0	120
HERTNÍK	63	20	335	350	0	250
HERVARTOV	78	30	197	145	0	44
OSIKOV	82	285	151	357	24	94
ŠIBA	96	104	115	194	25	75
VANIŠKOVCE	10	30	80	196	0	70
SPOLU	302	499	1 030	1 552	49	653

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Nedostatok pracovných príležitostí a nezáujem investorov priniesť ľuďom prácu do obcí a ich okolia je dlhodobou nepriaznivým problémom, ktorý má dopad na ekonomický rozvoj obcí, ale aj na sociálny, kultúrny a psychologický život ich obyvateľov. Starostovia obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vaniškovce aktívne vyhľadávajú malých a stredných podnikateľov, ktorí by nadviazali na aktivity, ktoré v predchádzajúcom období zamestnávali ľudí z regiónu. Ponúkajú zároveň aj stimuly, ktoré sú síce obmedzené, ale môžu aspoň čiastočne motivovať budúcich možných zamestnávateľov. Starostovia obcí sa zároveň svojim obyvateľom snažia sprostredkovať informácie o pracovných príležitostiach v okolí, zaoberajú sa aj aktívnou politikou zamestnanosti, zabezpečujú rekvalifikáciu a poskytujú aj ďalšie poradenstvo. Celé úsilie pritiahnúť do obcí/mikroregiónu malých až stredných podnikateľov naráža na nedostatočnú dopravnú infraštruktúru ako zlé zázemie pre budúcich možných záujemcov. Jediným zamestnávateľom v malých obciach je často len obec. Ekonomicky aktívni obyvatelia musia za prácou, hlavne v odvetviach priemyslu dochádzať do viac, alebo menej vzdialenejších miest, do iných regiónov Slovenska a hlavne do zahraničia. Pomer obyvateľov, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou je k počtu obyvateľov pracujúcich v obciach veľmi vysoký. Napríklad v obci Osikov až 6 x viac obyvateľov odchádza za prácou v porovnaní s pracujúcimi v obciach. Podobne v obci Šiba je takmer 300 obyvateľov odchádzajúcich za prácou. V zahraniční

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

nachádzajú obyvatelia uplatnenie hlavne v stavebníctve, zdravotníctve a v službách, najviac ľudí odchádza do Čiech, Anglicka, Nemecka a Rakúska. Najväčšie uplatnenie v obciach a ich bezprostrednom okolí majú ekonomicky aktívni obyvatelia v poľnohospodárskych odvetviach, drevárstve a v odvetviach základných služieb v pozícii podnikateľ – „samozamestnávateľ“.

Tabuľka Ekonomicky aktívni obyvatelia podľa zamestnania – aktuálne 2015

PRACUJÚCI V OBCIACH/POČET	365
PREVAZUJÚCE ODVETVIA ZAMESTNANIA	poľnohospodárstvo, obchod, drevospracujúci priemysel, šindliarstvo, stolárstvo, obuvníctvo, stavebníctvo, služby
DOCHÁDZAJÚCI ZA PRÁCOU DO INÝCH REGIÓNOV A DO ZAHRANIČIA/POČET	910
PREVAZUJÚCE ODVETVIA ZAMESTNANIA	stavebníctvo, textilný priemysel, obuvnícky priemysel, ekonomická oblasť, strojárstvo, zdravotníctvo, obchod a služby.

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Napriek zavádzaniu legislatívnych nástrojov na znižovanie nezamestnanosti sa dlhodobo nedarí do obcí, mikroregiónu a širšieho okolia prilákať ekonomickými stimulmi takých investorov, ktorí by citeľne znížili vysokú nezamestnanosť obyvateľov obcí. Aj napriek tomu, že globálne je ekonomická kríza na ústupe, v obciach ani po roku 2010 výrazne neklesá počet nezamestnaných, počet dlhodobo nezamestnaných, počet obyvateľov v hmotnej núdzi aj počet nezamestnaných obyvateľov pred dôchodkom. Trochu optimizmu dodáva využívanie niektorých stimulov na znižovanie nezamestnanosti mladých. Počet nezamestnaných absolventov stagnuje, podobne ako stagnuje aj počet absolventov rekvalifikačných kurzov, ktorí sa zamestnali vďaka tejto rekvalifikácii. Naopak, klesá počet obyvateľov, ktorí sa vedú zamestnať pomocou aktívnej politiky trhu práce a klesá aj počet obyvateľov zapojených v aktivačných prácach.

Obec Bartošovce zamestnáva na aktivačné práce 5 uchádzačov o zamestnanie, obec Hertník troch. V obci Hervartov sú na aktivačné práce zamestnaní 2 a prostredníctvom iných projektov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ďalší 4 uchádzači o zamestnanie. Obec Osikov zamestnáva 5 občanov na aktivačnú činnosť. Obec Šiba zamestnáva na aktivačnú činnosť 2 uchádzačov o zamestnanie, na dobu určitú obec zamestnala z projektu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 5 uchádzačov. Obec má zriadenú aj chránenú dielňu, ale v súčasnosti nemá žiadnych zamestnancov. V obci Vaniškovce sú na aktivačné práce zamestnávaní priemerne dvaja uchádzači o zamestnanie.

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti

OBC	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	209	196	192	182	176	187	171
Počet dlhodobo nezamestnaných	55	48	51	54	53	54	50
Počet občanov v hmotnej núdzi	25	26	25	25	25	22	22
Počet nezamestnaných absolventov	17	17	18	21	18	19	16
Počet nezamestnaných pred dôchodkom	20	18	17	14	18	16	15
Počet zamestnaných pomocou aktívnej politiky trhu práce	7	10	15	15	12	8	8
Počet obyvateľ na aktivačných prácach	19	16	17	18	18	16	12
Počet obyvateľov na absolventskej praxi	14	16	8	10	11	9	8
Počet obyvateľov v chránených dielňach	5	2	2	1	0	0	0
Počet absolventov rekvalifikačných kurzov/zamestnali sa	5	3	2	2	2	2	3

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v jednotlivých obciach a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí aj rozvoj individuálnej výstavby a záujem mladých rodín nevystaňovať sa do vzdialenejších centier, ale ostať v obci. Najväčší záujem o budovanie vlastného bývania mali obyvatelia pred rokom 1991. Za obdobie od roku 2006 sa v obciach postavilo takmer 70 nových rodinných domov, čo môže signalizovať záujem hlavne mladých rodín usadiť sa vo svojej obci natrvalo. Zároveň sa zvyšuje záujem o bývanie v obciach zo strany obyvateľov miest, ktorí vyhľadávajú pre svoje bývanie dedinský spôsob života mimo ruchu mesta. Obce sú tak motivované

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

prípraviť pozemky pre individuálnu výstavbu a ponúknuť aj ďalšie motivačné nástroje mladým rodinám aj novým obyvateľom, ktorí sa v obci chystajú usadiť natrvalo.

Tabuľka Vek domového fondu

OBCE	POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2005	2006 - 2014
POČET SPOLU	15	292	396	119	68

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Občania obcí žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obcí a celého regiónu. Väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie. Nezanedbateľný je počet domov, ktoré sú neobývané. Sú to domy, ktoré sú vekovo staré a na bývanie nevyhovujúce. Domy obývané len prechodne sú využívané na chalupy a víkendový oddych, kedy si obyvatelia väčších miest kupujú domy v malých obciach za účelom rekreácie, prechodného bývania, víkendového bývania a podobne. Tento trend je postupne badateľný aj v ostatných regiónoch.

Obecné byty sú v obciach Hertník, Hervartov aj Šiba, v obci Hervartov je 5 obecných domov a 2 kostoly, v obci Hertník sú 2 obecné byty a 6 bytov v osobnom vlastníctve v obci Šiba je jeden obytný dom, v ktorom je 8 bytov. V záujme podpory mladých rodín ostať v obci majú jednotlivé obce záujem rozširovať počet obecných bytov. Vzhľadom na potreby marginalizovanej skupiny obyvateľov obciam chýbajú nízkoštandardné byty.

Tabuľka Prehľad domového a bytového fondu

OBEC	RODINNÉ DOMY			BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH		
	TRVALO OBÝVANÉ	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ	TRVALO OBÝVANÉ,	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ
BARTOŠOVCE	197	10	15	0	0	0
HERTNÍK	244	7	36	2	0	0
HERVARTOV	111	0	20	7	0	0
OSIKOV	203	5	7	0	0	0
ŠIBA	129	0	14	8	0	0
VANIŠKOVCE	98	0	6	0	0	0

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obciach sa nenachádza zdravotné stredisko, ani neordinuje všeobecný lekár či pediater s občasnými ordinačnými hodinami (len niektoré dni v týždni). Len v obci Vaniškovce funguje dochádzajúca zdravotná starostlivosť. Obyvatelia obcí dochádzajú za základnou zdravotnou starostlivosťou aj za ďalšími špecialistami a špecializovanými zdravotnými vyšetreniami do ambulancií v Raslaviciach aj v okresnom meste Bardejov. V Bardejove je zároveň aj najbližšia nemocnica, pohotovostná služba a rýchla zdravotnícka pomoc pre obyvateľov obcí. V obciach nie je ani jedna lekáreň. Neďaleko Bardejova sú vychýrené Bardejovské Kúpele.

O základné potreby seniorov sa v obci Vaniškovce starajú terénni pracovníci a aktívna je aj základná organizácia Červeného kríža. V obci Šiba je zriadený denný stacionár a denná domáca opatrovateľská služba, ktorú prevádzkuje nezisková organizácia S.O.S. Najlepšie zázemie sociálnych služieb je v obci Hertník. Obec je zriaďovateľom Domu s opatrovateľskou službou pre 14 klientov, v obci sa nachádza aj domov dôchodcov s celodennou starostlivosťou a tiež Ústav pre mentálne postihnutých občanov, kde je kapacita 58 miest pre mládež aj dospelých. V obciach Bartošovce, Hervartov a Osikov služby starostlivosti o seniorov zatiaľ nie sú zabezpečené žiadne. V obciach chýba koncepcia starostlivosti aj zmysluplná dohoda diverzifikácie budúcich služieb. Tento stav začína byť v súčasnosti pre obyvateľov obcí nepostačujúci. V rámci sociálnej starostlivosti v obciach, okrem Vaniškoviec nepôsobia žiadne charitatívne spolky.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Dom smútku je vybudovaný v obciach Hertník, Hervartov a Šiba, v obciach Bartošovce, Osikov a Vaniškovce Dom smútku vybudovaný nie je.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obciach je základná občianska vybavenosť pre obyvateľov zabezpečená v dostatočnom rozsahu, primerane na blízkosť mesta Bardejov. Dostupný je predaj základných potravín a rozličného tovaru v každej obci, podobne je v obciach aj pohostinstvo. Obyvateľom najviac chýba lekáreň, nie je v žiadnej obci.

V obci Bartošovce je pre obyvateľov zámočníctvo, pneuservis, inštalatérstvo –vodárenské, plynárenské, kúrenárske práce, stolárstvo, výroba mäsových výrobkov, stravovacie služby aj ubytovacie zariadenie. Sídlo tu má autodoprava, stavebná výroba aj spoločnosť na projektovanie stavieb. V obci Hertník je okrem základných služieb aj výroba pečiva. V obci Osikov je okrem základnej ponuky aj stolárstvo, zámočníctvo, výroba obuvi a kaderníctvo, podobne aj v obci Šiba je stolárstvo, autodoprava a hrnčiarska výroba. Podrobný prehľad ponuky základnej občianskej vybavenosti je uvedený v tabuľke.

Tabuľka Prehľad služieb v obciach

OBEC	POTRAVINY (POTRAVINY SPOJENÉ SO ZMIEŠANÝM TOVAROM)	PREDAJNA ZELENINY - OVOCIA	PREDAJNA S TEXTILOM	PREDAJNA S OBUVOU	LEKÁREŇ	OPRAVA OBUVI	OPRAVA ÁUT	CUKÁREŇ	POHOSTINSTVO, REŠTAURÁCIA	INÉ
BARTOŠOVCE	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	NIE	ÁNO	
HERTNÍK	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
HERVARTOV	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
OSIKOV	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
ŠIBA	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	
VANIŠKOVCE	ÁNO	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	ÁNO	

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

6. ŠKOLSTVO

Materská škola sa nachádza vo všetkých obciach. Napriek stagnujúcemu demografickému vývoju v predchádzajúcich rokoch počet detí v materských školách v obciach Hertník, Šiba a Vaniškovce postupne narastal. V obciach Šiba a Vaniškovce je potrebné rozšírenie kapacity materských škôl, nakoľko nastal podstatný prírastok miestnych detí, a zároveň o umiestnenie v materskej škole majú záujem aj rodičia z okolitých obcí. Momentálne viacerí rodičia z obce Šiba sú nútení voziť svoje deti do materských škôl v okolitých obciach. V ostatných obciach – Bartošovce, Hervartov a Osikov je kapacita materských škôl postačujúca a deti nemusia migrovať.

Tabuľka Vývoj počtu žiakov v Materskej škole

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
BARTOŠOVCE	23	21	23	22	23	24	24	23	16
HERTNÍK	21	22	21	24	24	24	34	38	35
HERVARTOV	10	10	9	9	11	10	11	11	11
OSIKOV	40	44	41	41	40	31	29	33	36
ŠIBA	15	16	14	13	15	15	20	21	24
VANIŠKOVCE	9	8	12	12	11	18	19	21	23

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Materské školy v obciach nemajú samostatnú právnu subjektivitu, ich zriaďovateľom sú jednotlivé obce. V pedagogickom procese nechýba priestor na prípravu do školy aj na telesnú výchovu. Materské školy majú vo svojich areáloch detské ihriská. Budovy materských škôl sú

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

zastaralé, je potrebné ich rekonštruovať, hlavne z hľadiska úspory energie. Modernizáciu vyžadujú aj interiérové vybavenia a rozvody médií. Didaktické vybavenie materských škôl sa postupne modernizuje nákupom hračiek a výukových názorných pomôcok.

Plne organizovaná základná škola s deviatimi ročníkmi je len v obci Hertník, vo všetkých ostatných obciach sa nachádzajú základné školy pre 1. – 4. ročník. Žiaci vyšších ročníkov dochádzajú do základnej školy okrem Hertníku aj do Raslavíc a do Bardejova. V obciach Bartošovce a Osikov funguje pre žiakov školský klub, v ktorom sa môžu pripravovať na vyučovanie na nasledujúci deň. Kapacita školy je postačujúca, do vyšších ročníkov žiaci odchádzajú mimo obec. V obci Hervartov žiakom školský klub chýba. Pri základnej škole v obci Osikov pôsobí detský folklórny súbor Osikovčanik. Základné školy nemajú školské jedálne. Nedostatok krúžkov aj stravovania v základných školách znižuje záujem rodičov využiť tieto školy. Budovy základných škôl vyžadujú rekonštrukciu, modernizáciu a pomôcky pre žiakov je potrebné v rámci informatizácie a modernizácie pedagogického procesu nakúpiť. V obciach na nenachádza žiadna špeciálna škola.

Vzhľadom na potrebu žiakov cestovať do základnej školy aj mimo svoje obce vznikla potreba zabezpečiť prepravu žiakov školským autobusom. Nevyužívané budovy niekdajších škôl v obciach, kde momentálne už škola nefunguje môžu obce vhodnou rekonštrukciou využívať na ozdravné školy v prírode, na relaxačné pobyty detí, mládeže, rodín aj seniorov z iných regiónov Slovenska.

V obciach je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov hudby a tanca.

Tabuľka Vývoj počtu žiakov v Základnej škole

OBEC	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
BARTOŠOVCE	34	34	32	30	31	32	30	32	34
HERTNÍK	207	191	177	150	145	151	143	144	155
HERVARTOV	21	21	22	20	15	9	9	11	15
OSIKOV	48	49	51	43	50	50	46	48	41
ŠIBA	30	25	16	16	12	14	19	17	20
VANIŠKOVCE	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCÍ

Pri hodnotení ekonomickej kondície obcí je potrebné vychádzať z podrobného hodnotenia rozpočtov obcí z predchádzajúcich rokov. Pre plánované budúce možné investície je dôležitým ukazovateľom ekonomickej sily predpokladaný vývoj rozpočtov, ktoré obce pripravujú a obecné zastupiteľstvá schvaľujú zo zákona v rámci viacročných rozpočtov. Od kondície a výkonnosti obce vo veľkej miere závisí jej reálna schopnosť prípravy projektovej dokumentácie, prípravy žiadostí a projektov pre nenávratné finančné prostriedky, ale aj schopnosť schválené projekty realizovať. Obce veľmi zodpovedne pristupujú k tvorbe svojich rozpočtov a viacročných rozpočtov, pri čerpaní jednotlivých položiek rozpočtu sa vďaka legislatíve osvedčil systém predbežnej, priebežnej aj následnej finančnej kontroly. Fiskálna decentralizácia nenaplnila očakávania, obce na prenesený výkon štátnej správy nedostávajú dostatok zdrojov zo štátneho rozpočtu, ale svojim rozumným prístupom dokázali napriek nepriaznivej situácii aj v pokrízovom období šetrením rozumne hospodáriť. Primeraná úverová zaťaženosť je vo všetkých obciach okrem obce Vaniškovce.

Tabuľka Základný rozpočtový vývoj obcí

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BARTOŠOVCE							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	138 877,42	141 992,06	149 756,16	157 978,-	163 200,-	166 968,-	176 986,-
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	18 754,21	23 295,87	23 522,19	21 474,58	22 750,-	23 018,-	23 115,-
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	13 570,96	19 245,52	11 143,81	15 959,18	11 820,-	10 380,-	10 130,-

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	53 607,55	55 607,54	63 274,59	73 813,51	61 800,-	62 150,-	62 190,-
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	0	3 834,42	10 409,86	0	10 256,20	10 256,20	10 256,20
ÚVERY Z BÁNK	85 908,54	52 251,47	43 851,47	35 451,47	27 051,47	18 651,47	10 251,47
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV	0	0	0	0	0	0	0
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	0	0	0	0	0	0	0
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	112 729,80	255 836,91	250 082,95	223 510,79	246 670,-	199 486,-	209 711,-
PRENESENÝ VÝKON	53 607,55	59 441,96	73 684,45	73 813,51	72 056,20	72 406,20	72 446,20
SPRÁVA MAJETKU	132 712,34	49,22	50,97	0	0	0	0
ZÁVÄZKY	85 908,54	52 251,47	43 851,47	35 451,47	27 051,47	18 651,47	10 251,47
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	4 138,50	2 580,82	1 537,50	1 214,30	1 100,-	880,-	520,-
HERTNÍK							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU							
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	12 815	15 574	19 443	18 373	17 883	17 883	17 883
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	58 079	126 840	85 899	80 357	65 582	63 582	63 582
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	535 003	572 320	614 570	629 751	609 263	609 263	609 263
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	-	166 022	-	-	179 334	-	-
ÚVERY Z BÁNK	178 278	527	-	-	-	-	-
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	8 735	-	-	-	-	-	-
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	434 551	310 322	288 933	436 960	440 301	252 967	252 967
PRENESENÝ VÝKON	339 447	375 244	388 653	415 541	412 761	412 761	412 761
SPRÁVA MAJETKU	-	-	-	-	-	-	-
ZÁVÄZKY	10 832	179 148	12 000	12 000	12 000	18 000	18 000

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	6 872	9 725	6 043	5 419	7 000	7 000	7 000
HERVARTOV							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	92 227,00	89 975,00	98 765,00	102 932,87	106 020,85	106 020,85	111 382,00
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	8 562,00	10 135,93	12 860,03	15 565,48	15 565,48	15 566,00	16 786,00
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	15 399,00	138 581,80	35774,41	24550,86	15 926,00	13 154,00	11 604,00
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	216 226,00	306683,61	131007,73	30856,39	27 977,00	23 635,00	23 635,00
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	112 700,00	2 299 815,56	646 330,38	158 710,50	20 000,00	20 000,00	20 000,00
ÚVERY Z BĀNK	47 939,00	0	13 447,00	145 000,00	-	-	-
ŠJ	1 711,10	1 723,16	1 805,39	1 879,60	1 800,00	1 800,00	1 800,00
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	204 295,00	45 889,20	14 803,64	128 648,32	-	-	0,00
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	262 343,00	167168,93	124577,37	133561,96	143 427,00	143 689,00	147 139,00
PRENESENÝ VÝKON	35 258,00	25 283,00	19012,18	20560,35	20 000,00	20 000,00	20 000,00
SPRÁVA MAJETKU	54 527,00	2 384 929,58	485273,29	331345,14	139 075,00	1 800,00	1 800,00
ZÁVÄZKY	128 515,00	43 924,55	38364,72	6 196,00	156 362,00	13 600,00	13 600,00
ŠJ	1 711,10	1 723,16	1 805,39	1 879,60	1 800,00	1 800,00	1 800,00
OSTATNÉ (ÚROKY...)	771,00	982,76	602,63	4440,37	-	-	-
OSIKOV							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	203 321	203 938	199 553	214 427	246 757	240 000	240 000
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	17 732	18 869	22 306	22 488	22 580	22 600	22 600
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	30 970	40 911	41 958	42 802	42 330	41 640	41 640
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	131 268	119 299	115 700	108 976	113 431	101 400	101 400
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	190 083	0	0	0	0	0	0
ÚVERY Z BĀNK	0	0	0	0	50 000	0	0
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH	32 087	45 557	9 073	52 341	20 877	0	0

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	0	0	757	0	5 255	0	0
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	270 660	251 869	226 554	260 458	286 061	286 300	286 300
PRENESENÝ VÝKON	112 600	90 043	92 998	98 242	106 590	105 000	105 000
SPRÁVA MAJETKU	205 729	70 724	4 713	81 895	73 109	-	-
ZÁVÄZKY	0	0	0	0	5 202	10 404	10 404
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	0	0	0	0	468	875	875
ŠIBA							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU							
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	16 506	17 422	17 813	19 620	16 170	16 170	16 170
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	13 697	13 518	3 963	4 657	2 320	2 080	2 080
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	102 880	110 552	123 528	133 733	122 000	120 000	120 000
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	0	101 940	15 284	61 779	0	0	0
ÚVERY Z BÄNK	120 527	5 872	9 932	72 644	0	0	0
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇÄŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	49 140	48 368	48 901	48 113	41 200	41 200	41 200
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	268 540	149 758	147 346	142 813	131 220	126 980	126 980
PRENESENÝ VÝKON	32 037	35 173	36 086	47 113	44 670	44 670	44 670
SPRÁVA MAJETKU	0	101 940	6 355	75 732	0	0	0
ZÁVÄZKY	2 150	5 160	21 445	69 339	3 000	5 000	5 000
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)	3 940	5 544	2 176	3 865	2 800	2 800	2 800
VANIŠKOVCE							
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	76 778	75 101	80 076	95 935	106 000	125 000	127 000
VÝNOSY	7 879	8 200	7 950	8 382	8 850	9 250	9 400

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Z MIESTNYCH DANÍ							
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	8 718	14 173	4 218	3 306	11 450	2 800	3 500
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	1 202	1 441	5 855	8 866	2 640	1 000	1 300
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	260 077	198 784					
ÚVERY Z BÁNK							
ŠJ							
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDOV							
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)							
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	204 881	90 338	94 867	108 869	128 940	138 050	141 200
PRENESENÝ VÝKON							
SPRÁVA MAJETKU	146 842	208 723					
ZÁVÄZKY							
ŠJ							
OSTATNÉ (ÚROKY...)							

Uvádzané v €

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Po rozdelení niekdajších národných výborov sa na Slovensku vytvorili predpoklady formovania a posilňovania občianskej spoločnosti. Najlepšou cestou, aby sa občan mohol podieľať na spravovaní spoločnosti je decentralizácia moci na nižšie územné jednotky – obce. Dnes môžeme zodpovedne povedať, že územná demokracia má u nás už zakorenenú tradíciu a obce sa stali základnou jednotkou, priestorom, kde ešte obyvatelia majú záujem o veci verejné – obecné.

Obce vo svojej činnosti zabezpečujú originálne – samosprávne kompetencie, a postupnou decentralizáciou v niektorých oblastiach aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám a podkladom priniesli výzvu aj pre územnú samosprávu a jej informatizáciu. Obce potrebujú rýchle a efektívne prepojenie na ostatné orgány a inštitúcie verejnej správy a potrebujú získať hodnoverné podklady a informácie od úradov okamžite. Podobne aj občania pre vybavovanie akýchkoľvek záležitostí potrebujú prístup k takýmto portálom. Aktuálne stanovený termín na kompletné „on-line“ prepojenie je záver roka 2016. Obce sa priebežne zapájajú do softwarového aj hardwarového vybavenia aj prostredníctvom projektu DEUS a ešte v roku 2015 budú on-line prepojené v skúšobnej prevádzke v sieti DCOM.

Výkonným zázemím obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a priestor komunikácie s občanmi. Pre prenesený výkon štátnej správy majú viaceré obce vytvorený spoločný úrad vo Sveržove so sídlom v Bardejove. Samozrejmosťou pre občanov je čoraz viac vybavovať potrebné doklady, potvrdenia či ďalšie rozhodnutia vo vzťahu k samospráve elektronicky. Predpokladom, aby obec mohla so svojimi občanmi takto elektronicky komunikovať, je kvalitné a moderné technické a technologické vybavenie úradu. Obce postupne pre svoje úrady zabezpečujú nie len počítačové vybavenie, ale hlavne inteligentné softwarové zázemie, ktoré je prepojené na portály ďalších orgánov verejnej správy a tak dostupné pre všetkých občanov obcí. Obce majú vybavenie nevyhovujúce a zastaralé technické aj softwarové vybavenie úradov, ktoré je pre on-line prepojenie potrebné modernizovať.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obce nemajú dobudovanú kompletnú technickú infraštruktúru. Kompletne je v obciach dobudovaný len plynovod, napojený na rozvody SPP, a.s., závod Košice a vodovod v správe Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti Košice. Len nepatrné množstvo domácností využíva lokálne studne. Vodné zdroje v súčasnosti postačujú pre zásobovanie obyvateľstva. Ostatná infraštruktúra je spravidla len rozostavaná.

Nevyhovujúci je predovšetkým systém likvidácie odpadových vôd v obciach. Kanalizáciu a miestnu čistiareň odpadových vôd majú vybudované len obce Hertník a Osikov. V obci Bartošovce je kanalizácia a čistiareň odpadových vôd vybudovaná na 70%, ale ešte nie je v prevádzke. Obec ich plánuje sprevádzkovať v roku 2016. Obec Osikov má vybudovanú kanalizáciu na 94% a čistiareň odpadových vôd, ktorá slúži aj susednej obci Fričkovce. Podobne aj obec Vaniškovce má vybudovanú kanalizáciu na približne 80% tak, že je uložené zberné kanalizačné potrubie. Pôvodné plány na výstavbu samostatnej čistiarne odpadových vôd sú nereálne a obec od nich upustila, pretože orientácia obce je z každej strany vo svahovitom teréne. Minimálne polovica obce už z toho dôvodu využíva čistiareň odpadových vôd v Raslaviciach a obec aj zvyšnú časť intravilánu prepojí na túto čistiareň, oproti pôvodnému zámeru výstavby samostatnej čistiarne odpadových vôd. V obciach – Hervartov a Šiba chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistiarne odpadových vôd. Splašky z nehnuteľností sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia.

Odber a dodávka tepla je v obciach len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov, prípadne ako etážové vykurovanie na báze zemného plynu. Plynofikácia obcí veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obcí došlo k úplnej zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporné prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia. Využívanie tuhých palív prevláda len sporadicky, pokiaľ sú cenovo dostupnejšie.

V obciach nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obciach je na betónových stĺpoch.

Na území obcí existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telecom a.s., vyhovujúce pokrytie signálom GSM komerčných operátorov je dostačujúce. Územie obcí je pokryté televíznym signálom, obce nie sú napojené na káblovú televíziu. Pripojenie na internet sa v poslednom období začalo zlepšovať, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo aj keď nie v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je len cez mobilných operátorov a spoločnosť Slovak Telecom a.s.

Verejné osvetlenie je vybudované vo všetkých obciach, je však staré a nezodpovedá potrebám energetickej úspornosti a ekologickej nenáročnosti. Podobne aj obecný rozhlas je vybudovaný vo všetkých obciach, je zastaralý a nezodpovedá súčasným technickým možnostiam a potrebám. Podrobný stav technickej infraštruktúry v jednotlivých obciach je v tabuľke.

Tabuľka Technická infraštruktúra v obciach

OBEČ	PLYNOVOD	VODOVOD	KANALIZÁCIA	čOV	OBEČNÝ ROZHLAS	VEREJNÉ OSVETLENIE	SEPAROVANIE ODPADU
BARTOŠOVCE	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
HERTNÍK	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO
HERVARTOV	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
OSIKOV	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO	ÁNO
ŠIBA	ÁNO	ÁNO	NIE	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO
VANIŠKOVCE	ÁNO	ÁNO	čiastočne	NIE	ÁNO	ÁNO	ÁNO

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Obce nemajú významného pôvodcu komunálneho odpadu. V obciach je triedený zber, triedia sa hlavne komodity: papier, sklo a zmiešané plasty. V obci Bartošovce sa vykonáva triedený zber papiera, skla, plastov do špeciálnych nádob a obalov. Na zber komunálneho odpadu sú k dispozícii okrem zberných nádob aj dva veľkoobjemové kontajnery. Podobne aj v obci Hertník je triedený zber papiera, skla, plastov do špeciálnych nádob. V obci Hervartov je zavedený separovaný zber papiera, skla, plastov a tetrapakov do farebne odlišených plastových vriec. V obci je zabezpečovaný 2 x ročne aj zber elektroodpadu firmou odborne spôsobilou a zber objemného odpadu zabezpečením veľkokapacitných kontajnerov. Obec Osikov má zavedený triedený zber papiera, plastov, skla, kovov, elektroodpadu do špeciálnych kontajnerov, obec Šiba zabezpečuje triedený zber papiera, skla, plastov do špeciálnych nádob. V obci Vaniškovce je zavedený triedený zber plastových PET fliaš, skla, tetrapaku, a plechových obalov, podľa zvozového kalendára. Občania na tento zber používajú farebne rozlíšené vrecia. Ďalej sa vykonáva zber všetkých ostatných komodít, ktoré určuje zákon o odpadoch.

Odvoz komunálneho a separovaného odpadu je pravidelný, pre obec Bartošovce zabezpečuje odvoz spoločnosť Fura, pre obec Osikov zabezpečuje odvoz AVE SK Odpadové hospodárstvo, s.r.o. Bratislava a pre obce Hertník, Hervartov, Šiba a Vaniškovce zabezpečuje odvoz odpadu Ladislav Hudák - Raslavice. Biologicky rozložiteľný odpad spracovávajú občania individuálne, v obciach nie je spoločné kompostovisko.

V extravilánoch obcí sa občas vyskytnú malé „divoké“ skládky, obce však iniciatívne tieto malé nelegálne skládky likvidujú a robia všetko preto, aby v obci nevznikli. Žiadne mimoriadne ekologicky zaťažujúce skládky, ktoré sú určené ku rekultivácii sa v obciach nenachádzajú.

8.3 DOBROVOLNÁ POŽIARNA OCHRANA

Dobrovoľné hasičské zbory majú dlhoročnú tradíciu. Sú zamerané na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečujú protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obciach. Aktívne sa zapájajú do protipovodňových akcií. Okrem pomoci pri zásahoch sú v obciach často nositeľmi histórie, tradície, športu aj obdivu. V nadväznosti na potrebu rýchleho zásahu v prípade vzniku požiaru v odľahlejších regiónoch viaceré obce dlhodobo podporujú dobrovoľnú hasičskú ochranu. V obciach Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov a Vaniškovce je požiarne zbrojnica a aktívni dobrovoľní hasiči. Hasičský a záchranný zbor v rokoch 2014 – 2016 technicky modernizuje dobrovoľné hasičské zbrojnice vyradenou a repasovanou technikou. Zároveň zabezpečuje aj pravidelné cvičenia dobrovoľných hasičov. V obciach je potrebné modernizovať požiarne zbrojnice a vybaviť dobrovoľných hasičov novou výzbrojou, technikou aj vozovým parkom.

9. KULTÚRA A ŠPORT

Ponuka kultúrnych, spoločenských a športových aktivít je viac-menej tradičného charakteru. V kultúre prevažujú tanečné zábavy, fašiangový ples, deň matiek, deň detí, deň dôchodcov, vianočná akadémia a ochotnícke divadlo.

V obciach sa konajú športové víkendy a futbalové turnaje, stolnotenisové turnaje, volejbalové zápasy aj tenisové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a dospelých. Obce nemajú vybudované multifunkčné ihriská, ani ďalšie športové areály.

Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier.

V rámci spoločenského a športového vyžitia občania využívajú modernizovanú oddychovú zónu v centrách svojich obcí, v niektorých častiach obcí občanom chýbajú lavičky, altánky, piknikové plochy. Otvorené priestranstvá na konanie kultúrnych a letných zábav (amfiteáter, pódia a pod.) vo väčšine obcí chýbajú. Obec Osikov má pódium na konanie kultúrnych akcií a väčší altánok v areáli pri futbalovom ihrisku. V obci Šiba sa pri miestnom futbalovom ihrisku buduje športová a zároveň aj oddychová zóna. Nachádza sa tam futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, altánky a amfiteáter, v ktorom sa každoročne koná akcia pod názvom „Deň obce“.

Obecná knižnica sa nachádza v obciach Bartošovce, Osikov a Šiba. Kultúrne domy sa nachádzajú v každej obci a tvoria súčasť budovy Obecného úradu s menšou kultúrnou sálou alebo je to samostatne stojaci objekt. Využitie kultúrnych domov je rôzne, podľa ich vybavenia, podľa počtu

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

organizovaných kultúrnych akcií v obci, v závislosti od existencie záujmových spolkov a od ich množstva v obci.

Tabuľka Prehľad športových možností v obci

OBEČ	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	KULTÚRNY DOM	INÉ
BARTOŠOVCE	1	1	0	0	1	1	0
HERTNÍK	1	1	1	1	1	1	0
HERVARTOV	1	0	1	0	0	1	0
OSIKOV	1	1	0	0	1	1	0
ŠIBA	1	1	2	0	1	1	0
VANIŠKOVCE	0	1	0	0	0	1	0

Zdroj: Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vanišovce, 2015

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vanišovce majú ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Plánu rozvoja obcí. V súčasnej dobe sú pripravené čiastkové projekty aj z dôvodu, aby nebola potrebná ich následná aktualizácia v reálnom čase ich realizácie. Obec Bartošovce má pripravený projekt chodníkov popri štátnej ceste II. triedy na realizáciu v roku 2015 z vlastných zdrojov, podanú žiadosť o dotáciu z Environmentálneho fondu na dokončenie kanalizácie v obci a uvedenie ČOV do prevádzky a pripravuje projekty pre dotácie z Programu rozvoja vidieka na revitalizáciu centra obce s parkovými úpravami, výstavbu multifunkčného ihriska a výstavbu miestnej komunikácie v novej lokalite pre individuálnu bytovú výstavbu. Obec Vanišovce má spracovaný projekt kanalizácie obce, ktorá je k dnešnému dňu zrealizovaná asi na 80%, pripravuje projekt rozšírenia vodovodnej siete, spracovaný je projekt rekonštrukcie budovy materskej školy, dostavby oddychového areálu aj športového ihriska. Obec Osikov má pripravený projekt na rozšírenie kanalizácie, vodovodu, plynofikácie, zateplenie budov Základnej školy a Materskej školy a projekt Protipovodňová ochrana obce Osikov. Ďalšie obce budú projekty pripravovať po schválení Plánu rozvoja obcí v nadväznosti na časovú os jeho plnenia.

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných minimálne 6 rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obcí. Pre potreby spracovania Plánu rozvoja obcí boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti:

geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport.

Pre potreby spracovania Plánu rozvoja obcí spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj tabuľky údajov jednotlivých obcí.

Medzi silné stránky obcí patrí solídne zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, silné zastúpenie obyvateľov s remeselnými zručnosťami a vzťahom k poľnohospodárstvu, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvifikovať, blízkosť väčších centier. Silné stránky obcí možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre riešenie zamestnanosti.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť nedostatočnú dopravnú infraštruktúru s napojením na celé Slovensko, krajské mestá Košice a Prešov a letisko v Košiciach. Ďalej nízku podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok finančných možností obcí pre väčšie investície a rozvojové aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obcí je v SWOT.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Tabuľka Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát / téma	Zdroj dát	Oblasť dát / téma	Zdroj dát
Geografia	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce	Služby	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
Demografia	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce	Školstvo	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
Vzdelanosť	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce	Ekonomika	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
Zamestnanosť	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce	Technická infraštruktúra	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce
Domový fond	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce	Kultúra, šport	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce

Zdroj: vlastné spracovanie

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI

V súvislosti s prechodom slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa následne prejavili zmeny na trhu práce. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti vo viacerých regiónoch Slovenska. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom.

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vaniškovce patria medzi obce a regióny s dlhodobou vysokou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého a stredného priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profesie, dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obciach je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obcí aj celého regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj poľnohospodárskej produkcie, drobné služby občianskej vybavenosti, opravárenské a drobné stavebné činnosti a podobne, ktoré sa vyskytujú zriedkavo. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov títo nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy.

Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované. Územie obcí podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

V obciach sa nachádza 81 podnikateľských subjektov. Najväčšie zastúpenie majú podnikatelia – fyzické osoby. Tento fakt je možné odôvodniť tým, že fiskálna politika štátu odrádza podnikateľov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

zamestnať iných zamestnancov a ľudia tak skúšajú uplatniť sa ako živnostníci individuálne. Pre takéto subjekty je výhodnejšie dohodnúť si na prácu buď ďalších živnostníkov, alebo využiť iné inštitúty mimo trvalého pracovného pomeru. Podobne je to aj u spoločností s ručením obmedzeným, aj keď je ich nepomerne menej.

Tabuľka Typy podnikateľských subjektov v obciach

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	POČET
Podnikatelia – fyzické osoby	70
Samostatne hospodáriaci roľníci	3
Obchodné spoločnosti (a.s., s.r.o.)	7
Družstevné organizácie	1
Iné - aké	0

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Existujúce podnikateľské subjekty v obciach, napriek ich solídnejmu počtu nespĺňajú očakávaná rapídneho zníženia nezamestnanosti v regióne. Z celkového počtu až 54 podnikateľských subjektov nezamestnáva žiadnych zamestnancov, 19 subjektov zamestnáva 1 – 5 zamestnancov (čo nie je z hľadiska klasifikácie ani mikropodnik) a len 6 subjektov zamestnáva do 10 zamestnancov. V Bartošovciach má sídlo spoločnosť na spracovanie mäsa Vijofel, s.r.o., ktorá zamestnáva viac ako 100 zamestnancov. V Osikove má sídlo firma Pavličko, s.r.o., ktorá zamestnáva do 50 zamestnancov.

Tabuľka Ekonomické subjekty v obciach podľa počtu zamestnancov

EKONOMICKÝ SUBJEKT S POČTOM ZAMESTNANCOV	POČET EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV TEJTO KATEGÓRIE
bez zamestnancov	54
1 až 5	19
6 až 10	6
11 až 50	1
50 až 99	0
100 a viac	1

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Podnikateľské subjekty sa vo svojej činnosti riadia dopytom trhu, dôsledkom čoho je prevaha podnikateľov v oblasti stavebníctva. Menej je podnikateľov v službách a v obchode, napriek dobrým podmienkam je málo subjektov podnikajúcich v poľnohospodárstve. Obyvatelia obcí našli uplatnenie v spoločnosti Agro Raslavice, najväčším zamestnávateľom v poľnohospodárstve v obci Šiba je Poľnohospodárske podielnícke družstvo Kľušov, ktoré má v obci prevádzku na chov hovädzieho dobytku. Toto zastúpenie zodpovedá možnostiam obcí a kopíruje aj vzdelanostnú štruktúru obyvateľov obcí.

Tabuľka Odvetvová štruktúra ekonomických subjektov v obciach

ODVETVIE	POČET SUBJEKTOV
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	3
Služby	5
Obchod	5
Stavebníctvo	12
Drevovýroba	6
Iné	50

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

12.2.1 STAVEBNÍCTVO

Dominantné postavenie majú drobné podnikateľské subjekty zamerané na stavebníctvo. V súčasnej dobe podniká v obciach 9 subjektov v tejto oblasti. V prevažnej väčšine ide o živnostníkov, ktorí nezamestnávajú iných zamestnancov, ale sami prijímajú zákazky a pracujú na väčších stavbách,

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

ktoré sa realizujú v regióne a okolí. V obci Hervartov je podnikateľ s pokrývačskými službami, tiež je v obci stavebnostolárska a tesárska výroba aj firma na výstavbu obytných a nebytových budov

12.2.2 OBCHOD A SLUŽBY

Druhým najrozšírenejším odvetvím, kde nachádzajú uplatnenie podnikateľa z obcí je obchod a služby. Služby v obciach využívajú obyvatelia zo širšieho okolia. Sú to prevažne služby autodopravy, autoopravy, stolárske práce a drevovýroba. V obci Osikov je podnikateľ na výrobu obuvi, tiež zámočníctvo, stolárstvo, v Hervartove okrem uvedených služieb aj zákazkové krajčírstvo, výroba odevov a doplnkov aj ďalšie nepomenované služby. Absentujú služby dopĺňajúce cestovný ruch, ktoré môžu mať v budúcnosti potenciál rozvoja. Podnikateľské subjekty v oblasti základných služieb sú odkázané na zákazníkov z obcí a preto je veľmi dôležitá aj ich lokalizácia v nadväznosti na migráciu obyvateľov obcí. Naopak, budúce služby v oblasti cestovného ruchu je vhodné efektívne a rozumne lokalizovať. Dobrá konkurencia môže prispieť k skvalitneniu služieb, ale dôležité je aj identifikovať konkurenčné výhody aj nevýhody práve pre tento segment, nakoľko aj toto môže mať výrazný vplyv na ich rozvoj aj rozvoj územia.

12.2.3 NAJVÝZNAMNEJŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V MIKROREGIÓNE

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v obciach patria subjekty: Vijofel Bartošovce, Agro Čergov, s. r. o. Raslavice a Pavličko, s.r.o. Osikov. V okresnom meste Bardejov potom Strojárne Bardejov, Kamax Bardejov a Obuv špeciál. Problémy vysokej nezamestnanosti tieto spoločnosti len zmierňujú, ale výrazne neriešia.

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem Tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obciach má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. V obciach Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba a Vaniškovce nepôsobia žiadne významné mimovládne organizácie.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obciach tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít.

Obce majú bohatú tradičnú spolkovú a folklórnu činnosť, ktorá nadväzuje hlavne na folklórne tradície súvisiace s prácou v poľnohospodárstve. Okrem tradícií uchovávajú odevy aj piesne. Aktuálne v obci Šiba prevádzkuje nezisková organizácia S.O.S. n.o. Denný stacionár a dennú terénnu opatrovateľskú službu, v ostatných obciach podobné neziskové organizácie nepôsobia. Dlhodobú tradíciu majú v obciach Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov a Vaniškovce dobrovoľné hasičské

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

zbory. Starostovia činnosť spolkov podporujú finančne podľa možností rozpočtu, ale aj nefinančne: pomocou a priestorom pri propagácii, poskytnutím obecných priestorov a podobne. Bohatá spolková činnosť v obciach je uvedená nižšie:

Tabuľka Prehľad spolkov a záujmových združení v obciach

OBEČ	FUNGUJÚCE SPOLKY, ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIA A PODOBNÉ ORGANIZÁCIE
BARTOŠOVCE	Dobrovoľný hasičský zbor Telovýchovná jednota Folklorný súbor Únia žien Slovenska Klub darcov krvi Miestna organizácia Slovenského červeného kríža
HERTNÍK	Dobrovoľný hasičský zbor Futbalový klub Dedinská folklórna skupina Klub slovenských turistov Jednota dôchodcov Slovenska
HERVARTOV	Dobrovoľný hasičský zbor
OSIKOV	Detský folklórny súbor Osikovčanik Miestna organizácia Matice slovenskej Základná organizácie Únie žien Slovenska Dobrovoľný hasičský zbor Telovýchovná jednota Družstevník Folklorná skupina Osikovčan
ŠIBA	Miestna organizácia Matice Slovenskej Miestna organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska Telovýchovná jednota POL'ANA ŠIBA – futbalový klub
VANIŠKOVCE	Miestna organizácia Červeného kríža Dobrovoľný hasičský zbor

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez obce vedie cesta III. triedy, ktorá vyústi na štátnu cestu II. triedy spájajúcu obce s okresným mestom Bardejov a v opačnom smere aj s krajským mestom Prešov. Komunikácie patria do Prešovského samosprávneho kraja. Nakoľko v tomto regióne je vlaková doprava nepostačujúca, cesty III. triedy sú preťažované stredne ťažkou dopravou, cesty II. triedy aj ťažkou dopravou. Kvalita ciest sa zhoršuje so vzdialenosťou od okresných miest. Cesty, ktoré priamo nespájajú okresné mestá, len jednotlivé obce sú vo veľmi zlom stave, zvlášť v zimnom období, keď niektoré jednoducho ani nie je možné udržiavať. Správu a údržbu vykonáva Slovenská správa ciest Bardejov. Všetky štátne cesty, ktoré spájajú jednotlivé obce vedú priamo cez intravilán obcí, nikde nie je vybudovaný „obchvat“ intravilánu obcí. Pre bezpečnosť obyvateľov je preto potrebné inštalovať bezpečnostné prvky, zábradlia a spomaľovače rýchlosti a zabezpečiť lepšiu údržbu a častejšiu obnovu.

Dopravná obslužnosť je zabezpečená celoplošne autobusovou dopravou, ktorú zabezpečujú súkromní prepravcovia pod Prešovským samosprávnym krajom. Frekvencia spojenia v priebehu pracovného týždňa do okresného mesta Bardejov a späť nie je dostačujúca, nakoľko tieto obce pre svoju obslužnosť vyžadujú zachádzanie verejnej dopravy mimo hlavného dopravného spojenia. Nemajú tak rovnakú frekvenciu dopravnej obslužnosti ako tie obce, ktoré sú pri hlavnom dopravnom spojení. Okrem nedostatočnej frekvencie sú obyvatelia týchto „koncových“ obcí znevýhodnení aj nedostatočnou dopravnou obslužnosťou v skorých ranných a neskorých nočných hodinách. V dňoch pracovného pokoja premáva autobusová doprava maximálne 2x denne, do niektorých obcí, ktoré sa nachádzajú mimo trasy hlavného dopravného spojenia, dokonca autobusová doprava v niektorý deň víkendy nepremáva. Autobusové spoje sú slabo zabezpečené v čase dopravnej špičky, autobusy sú ráno a popoludní často preplnené. Zachádzky autobusov do odľahlejších obcí spôsobujú meškanie dopravy, ktorá nadväzuje na ďalšie dopravné spojenie.

V obciach dlhodobo chýba doprava pre žiakov, ktorí denne migrujú do školy mimo vlastnej obce. Osobná železničná stanica je v obciach Bartošovce, Hertník a Vaniškovce. Hustota železničného spojenia nie je postačujúca.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Miestne komunikácie vo viacerých obciach sú v nevyhovujúcom až havarijnom stave a potrebujú investície do kompletnej rekonštrukcie. V obci Osikov sú miestne komunikácie po rekonštrukcii.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obcí.

15.1 OCHRANA OVZDUŠIA

Kvalita ovzdušia je na sledovanom území na relatívne dobrej úrovni, čo je dané jednak plynifikáciou takmer všetkých domácností obcí aj absenciou priemyselného znečisťovateľa. Spaľovaním plynu dochádza síce k produkcii znečisťujúcich látok, ale tie však nespôsobujú znečistenie ovzdušia nad limity povolené zákonom. Trhová ponuka predajcov plynu posunula túto komoditu na úroveň dosažiteľnosti pre všetky domácnosti, preto sa minimalizovali v obciach domácnosti, ktoré využívajú spaľovanie menej hodnotných druhov palív, vplyvom ktorého dochádzalo hlavne v minulosti k zhoršeniu kvality ovzdušia prevažne v zimnom období. Ak sa také to palivá aj používajú, tak spravidla len prechodne, keď je ich ponuka cenovo prijateľnejšia v porovnaní s plynom. Ani doprava nespôsobuje výfukmi mimoriadne znečistenie ovzdušia, do obcí spravidla zachádzajú väčšinou len ich obyvatelia a zásobovanie. U obyvateľov obcí zatiaľ nie je výraznejší záujem o využívanie ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých a pritom aj lacnejších palív a energií, ako sú obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Najvhodnejšou zložkou obnoviteľných zdrojov v obciach sa javí biomasa, predovšetkým palivové drevo a drevný odpad.

15.2 VODNÉ PLOCHY

Územie obcí patrí do povodia rieky Bodrog. Najvýznamnejším vodným tokom v regióne je rieka Topľa. Na území obcí sa nachádza množstvo väčších, či menších potokov. V obci Šiba pramení potok Šibská voda, ktorá preteká viacerými obcami napríklad Kľušov, Kľušovská Zábava, Bardejovská Zábava a v Bardejove sa vlieva do Tople. Medzi väčšie potoky patrí Sekčov, v ktorého záplavovom pásme sú časti obcí Bartošovce a Vaniškovce. Ostatné obce sa v súčasnosti nenachádzajú v mimoriadnom záplavovom pásme. V dôsledku klimatických zmien sa pri náhlých a nárazových zrážkach čoraz častejšie vylievajú aj potoky, ktoré za bežných okolností majú nízku hladinu. V prípade povodní odstraňovanie škôd počas povodní a po povodni vykonáva správca toku – Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. závod Povodie Bodrogu. V obci Hervartov je vodná plocha „Hervartovská mara“, ktorá slúži ako rybník. V užívaní ho má Rybársky zväz Bardejov.

15.3 OCHRANA VÔD

Obyvatelia obcí sú zásobovaní pitnou vodou z lokálnych vodovodov, výnimočne aj zo studní. Kvalita pitnej vody vyhovuje hygienickým normám o zdravotnej nezávadnosti. Na území obcí nie je väčší priemyselný znečisťovateľ povrchových ani podzemných vôd. Bodovým zdrojom znečistenia povrchovej vody v obciach v dôsledku koncentrácie poľnohospodárskej a živočíšnej výroby sú v obciach len miestne poľnohospodárske družstvá. Odpadové vody z domácností sú zachytávané v technicky nevyhovujúcich septikoch, ktoré nezodpovedajú príslušným normám na vodotesnosť. Táto skutočnosť je dôsledkom svojpomocného riešenia vypúšťania odpadových a splaškových vôd v minulosti. Odpadové vody sú často odvádzané aj bez prečistenia do miestnych vodných tokov.

Otázka likvidácie odpadových vôd patrí medzi prvoradé úlohy ochrany životného prostredia v obciach, a to urýchlenným vybudovaním, v niektorých obciach dobudovaním kanalizácie a vhodného typu čistiarní odpadových vôd podľa charakteru obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI

Obce disponujú bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obcí a koncepčne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a služieb v rámci celého regiónu má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj milovníkov poľovačiek za svojim športom. Región je bohatý na sakrálne pamiatky a drevené kostolíky prevažne východného obradu, obyvatelia sa starajú o niekoľko cintorínov z 1. svetovej vojny a v obciach badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov. Postupne sa budujú cyklotrasy, bežecké trasy a náučné chodníky.

Obce patria do Chráneného vtáčieho územia Čergov. V obci Šiba sa nachádza miesto nazývané „Žľab“. Je to obecné napájadlo, ktoré slúžilo v minulosti k napájaniu dobytká. Táto voda obsahuje veľa železa, preto ju obyvatelia považujú za výnimočnú. V obci je aj niekoľko studničiek. Obec sa preslávila aj kvalitným medom.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, zmenárenské služby, požičovňa bicyklov, bežeckých lyží a ďalších športových potrieb, alebo služby sprievodcov a tlmočníkov v obciach nie sú. Propagácia obcí, regiónu a jeho pamiatok a krás vo vzťahu k návštevníkom je veľmi slabá. Obce nemajú dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu.

Tabuľka Prehľad historických a kultúrnych pamätihodností, prírodné úkazy a zaujímavosti obcí

OBEC	PAMÄTIHODNOSŤ, PRÍRODNÝ ÚKAZ, ZAUJÍMAVOSŤ
BARTOŠOVCE	Kultúrna pamiatka rímskokatolícky kostol Narodenia panny Márie zo 17.storočia
HERTNÍK	-
HERVARTOV	Národná kultúrna pamiatka - drevený rímsko-katolícky kostol sv. Františka z Asissi – zapísaný na zozname UNESCO Národná kultúrna pamiatka - sýpky 2 výhľadne na vrchu Žobrák s chodníkom a krížovou cestou
OSIKOV	Rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela z roku 1612
ŠIBA	Kostol sv. Kozma a Damiána
VANIŠKOVCE	Rímsko-katolícky kostol sv. Imricha

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ

Vonkajšie prostredie obcí je súhrn faktorov, ktoré jednotlivé obce nemôžu vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obce a tie nemajú inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obce, ich projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory obcami neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby obce aj napriek nim mohli dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obcí boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obcí, ale jednotlivé obce na ne nemajú dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obciach a ich bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obcí, dopravná infraštruktúra a dopravná obslužnosť, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obcí. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obcí je potrebné zaradiť rozvoj cestovného ruchu s prepojením na poľnohospodársku produkciu malých rodinných fariem, tiež rýchly vývoj technológií a rozšírenie trhu práce aj „na diaľku“, k ohrozeniam je potrebné zaradiť aj nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT.

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť naslednej – strategickej časti dokumentu Plánu rozvoja obcí:

Ľudia a kvalita života

Technická infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obcí boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia.

Technická infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne zaujímavosti.

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí – je oblasť, prioritou, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne politické dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie samosprávy, 10 Stav projektovej pripravenosti obcí, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach a 13 Nepodnikateľské subjekty.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Tabuľka SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Dlhodobý stabilizovaný demografický vývoj s postupným miernym rastom počtu obyvateľov
- Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku
- Prevažujúci počet obyvateľov s remeselnými zručnosťami a vzťahom k poľnohospodárstvu
- Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou
- Ochota vzdelávať a rekvifikovať sa
- Prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možností trhu práce
- Potenciál na vybudovanie podnikateľských zón
- Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov
- Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie
- Dostatok predškolských a školských zariadení
- Potenciál využiť budovy niekdajších škôl na ubytovanie a oddych
- Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zachovalé územie v nenarušenej prírode bez ekologických znečisťovateľov ovzdušia
- Územie bez environmentálnych záťaží
- Dobré možnosti pestovania ekologicky nezávadných poľnohospodárskych produktov a potravín
- Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky, bežeckého lyžovania a cykloturistiky
- Organizovanie separovania zberu v obciach
- Existencia dobrovoľných hasičských zborov
- Bohatý lesný fond a dostatok poľovnej zveri
- Výskyt minerálnych prameňov, vodné nádrže a rybníky

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Primeraná úverová záťaženosť obcí
- Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obciach
- Mimoriadne zariadení, šikovní a starostliví starostovia
- Záujem o implementáciu elektronickej komunikácie
- Dlhodobý dobre zvládnutý manažment projektov
- Dobré podmienky pre podnikanie v poľnohospodárstve a pre poľovníctvo

SLABÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Mierne postupné starnutie obyvateľov
- Nedostatok pracovných príležitostí
- Málo vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Slabé pracovné možnosti uplatnenia sa vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Absencia väčších zamestnávateľov
- Nedostatok zamestnávateľov všeobecne
- Absencia rôznorodosti zamestnávateľov
- Nedostatočné zdravotné, sociálne služby a občianska vybavenosť aj v dôsledku slabej kúpsychopnosti
- Nedostatok terénnej sociálnej práce
- Nedostatok možností na rôzne športové vyžitie
- Nevyhovujúca a nedostatočná dopravná infraštruktúra do celého regiónu

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zastaralé a nemodernizované vodovody a siete rozvodov plynu
- Technicky zastaralé a energeticky nevyhovujúce obecné rozhlasové a verejné osvetlenie
- Nedobudované kanalizácie, nevyhovujúce čističky odpadových vôd
- Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia
- Nedostatočne riešená energetická úspora budov
- Nedostatočne vybudovaná sieť obecných komunikácií a chodníkov
- Nedostatočne vybudované verejné priestranstvá
- Nedostatočná ochrana pred povodňami
- Nedostatočná propagácia možností oddychu v nenarušenej prírode

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Nedostatočné technické, technologické a softwarové vybavenie úradov
- Malý záujem obyvateľov o elektronickej komunikácii s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov
- Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcami a podporovať ich aktivity
- Nedostatok finančných možností pre investičné zámery
- Nepostačujúca propagácia obcí a ich kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

PRÍLEŽITOSTI

Ľudia a kvalita života

- Vybudovanie dopravnej infraštruktúry z ostatných regiónov Slovenska
- Vybudovanie podnikateľských zón a farmárskych dvorov
- Využívanie dostupných nástrojov na zvýhodnenie podmienok pre väčších investorov
- Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov
- Podpora malých farmárov, podpora poľnohospodárstva a propagácia nezávadných potravín
- Vytvorenie pracovných príležitostí pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom
- Rekvalifikácia ekonomicky aktívnych obyvateľov
- Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obcí
- Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- Využívanie nevyužitých a chátrajúcich objektov pre rozvoj cestovného ruchu
- Podpora rozvoja výstavby nových domov

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Vybudovanie tranzitnej dopravnej infraštruktúry z Maďarska do Poľska
- Zlepšenie dopravného napojenia na väčšie centrá a mestá
- Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov
- Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov
- Podpora rozvoja poľovníctva a rybolovu
- Využívanie historických a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu
- Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
- Rozvoj aquakultúry
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov
- Zlepšenie informovanosti obyvateľov o aktuálnom dianí v obciach
- Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obciach
- Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi

OHROZENIA

Ľudia a kvalita života

- Odchod mladých ľudí za prácou do iných miest a regiónov
- Úbytok detí a starnutie obcí
- Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov
- Zníženie citových väzieb na obec
- Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb
- Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších centrách a mestách
- Nedostatok a nedostupnosť služieb starostlivosti o seniorov
- Malý záujem o podnikanie v službách

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Nedostatok financií na rozvojové projekty
- Nezáujem občanov o veci verejné
- Zánik spolkov
- Zánik malých obcí a obcí s prevahou seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Aktívna a trvalá propagácia obcí a ich atraktivita a možností všetkými prostriedkami
- Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií
- Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev
- Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obce	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Pláne rozvoja obcí	Nenaplnenie vízie a priorít Plánu rozvoja obcí	veľmi nízka
Technické	obce	Nedostatočná technická infraštruktúra	Zhoršenie životného prostredia a podmienok pre pestovanie viniča	stredná
Ekologické	obce	Identifikácia starých envirozátiaží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obce	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obce	Stagnovanie vinárstva	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

18. VYMEDZENIE POJMOV

18.1 Vízia obcí

Teória definuje víziu ako želanú predstavu obyvateľov obcí a ich reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obcí mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

18.2 Priority, ciele

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

18.3 Opatrenia, aktivity

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obcí.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

19. VÍZIA OBCÍ

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce v roku 2022 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvalo sa v obciach usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obcí aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedú sa uplatniť v obciach a blízkom okolí, či regióne. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojich centrách. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, v sadoch a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné poľnohospodárske produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obcí sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedú do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Z mnohých definícií, ktoré sa k tejto téme viažu vyplýva, že na kvalitu života je možné sa pozeráť subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň z hľadiska vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najvypuklejším problémom v obciach je zanedbateľná ponuka pracovných príležitostí. V dôsledku tohto nepriaznivého stavu je veľká časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva bez práce a je ohrozená stratou pracovných návykov. Nie každý ekonomicky aktívny obyvateľ má odhodlanie za prácou dochádzať, alebo sa vysťahovať z regiónu. Ďalší veľký nepomer je medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obciach a v okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. Dominantné postavenie má v obciach poľnohospodárstvo a lesníctvo. Dobré podmienky dávajú priestor pre pestovanie ekologicky nezávadných potravín. V obciach a ich okolí sa naplno dlhodobo prejavuje nezujem investorov usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu aspoň v tradičných odvetviach výroby potravín a spracovania poľnohospodárskej produkcie, ale aj v iných odvetviach. Reprezentanti obcí majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do plánovaných podnikateľských zón. Ochota investorov stroskotáva na nedostatočnej dopravnej, prioritne cestnej infraštruktúre, vlaková infraštruktúra neexistuje. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obcí je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie predškolských zariadení.

Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovaných sociálnych i zdravotných služieb, je rastúci počet seniorov. V obciach prevažujú obyvatelia s nízkymi príjmami a minimálnymi mzdami, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany obcí. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Preto je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského, ale aj ekonomického diania v obciach.

V dôsledku starnutia obcí stagnujú aj občianske aktivity a klesá záujem obyvateľov aktívne ovplyvňovať veci verejné. Na kvalitu života v obciach nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obcí a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snád' aj investícií.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

- Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obce stanú prítiahľivými, otvorenými a vitálnymi miestami so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života všetkých obyvateľov obcí.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

- Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu podnikateľov v oblasti služieb a cestovného ruchu využiť potenciál obyvateľov obcí a zvýšiť tak zamestnanosť a príjmy obyvateľov obcí.
- Koordinovať lokalizáciu podnikateľov v oblasti cestovného ruchu v rámci celého mikroregiónu.
- Podporovať vznik malých rodinných fariem a napomáhať propagácii predaja poľnohospodárskej produkcie „z dvora“.
- Podporovať rozvoj a propagáciu poľnohospodárskej výroby, poľovníctva, rybárstva a následných služieb v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu.
- Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.
- Udržať mladých ľudí v obci, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obcí a podporovať stabilizáciu siete predškolských zariadení v obciach

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

- Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov obcí.
- Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopríjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- Napomáhať rozvoju komunit a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.
- Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie zložky aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- Zvýšiť záujem obyvateľov obce o veci verejné.

20.2 PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obcí je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov obcí potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Nie všetky obce majú vybudovanú, alebo dobudovanú základnú infraštruktúru. Domácnosti využívajú často zastaralé septické nádoby. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obce sa musia technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy implementácie e-governmentu.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov obcí, aby odpad separovali. Obce majú aj záujem zabezpečiť druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu, ale otázkou dňa je aj urýchlené riešenie starých ekologických záťaží.

Obce využívajú pomerne dobrú sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej a aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obce dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vedia ovplyvniť len nepriamo. V obciach narastá počet seniorov, ktorí potrebujú dochádzať za zdravotnou starostlivosťou do väčších centier a pre týchto občanov je potrebná prispôsobená preprava.

Kvalitný život v obciach je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obce pre svojich obyvateľov zabezpečujú.

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce sa nachádzajú v oblasti, kde nie je žiadna priemyselná záťaž. Napriek tomu ani tieto obce nemôžu ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii štátu či Európskej únie. Jednotlivé obce by však mali realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektívnosť budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musia byť obce zároveň pripravené aj na mimoriadne udalosti a havárie. Pre obce v blízkosti Tople je z tohto pohľadu dôležitá najmä protipovodňová ochrana a ochrana pred zosuvmi pôdy.

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

- Zabezpečiť modernú, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnú technickú infraštruktúru pre súčasné potreby a budúci rozvoj obcí.
- Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obciach, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.
- Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A SEPAROVANIA ODPADOV

- Zlepšiť technickú infraštruktúru obcí.
- Rozvíjať efektívny systém separovania odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

- Chrániť a zveľaďovať všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia.
- Integrované pristupovať k problematike vôd a vodného hospodárstva, predovšetkým s ohľadom na ochranu a zachovanie prírodných podmienok.
- Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Zabezpečiť systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

20.3 PRIORITA: EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ

Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce majú v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska pomerne nízku koncentráciu populácie aj v dôsledku nepriaznivého vývoja transformácie ekonomiky a zániku tradičných zamestnávateľov v širšom regióne. Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality celého regiónu. Tieto atribúty v obciach dlhodobo chýbajú. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želaná konkurencieschopnosť s ostatnými regiónmi. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu obcí a podpora poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva a nadväzujúceho cestovného ruchu.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky obcí je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je „ekonomickým motorom“ obcí. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce a jej okolia je vysoko návratnou investíciou jednotlivých obcí. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obcí a následne napomáha ich rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky mikroregiónu. Obce sú obklopené krásnou prírodou, vodnými zdrojmi a pahorkatinovými kopcami a lesmi, čo umožňuje nenáročnú turistiku a výlety do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obciach je cieleň na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky aj bežeckého lyžovania. Ambíciou mikroregiónu je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj malých, rodinných fariem, chov dobytka a pestovanie kvalitných poľnohospodárskych produktov. V nadväznosti na cestovný ruch aj podpora predaja ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky. Atraktívne doplnenie cestovného ruchu má potenciál aj v poľovníctve a rybolove. Pre využitie v cestovnom ruchu je vhodné modernizovať aj nevyužívané budovy niekdajších škôl. Propagáciu obcí je potrebné koordinovať v súčinnosti s celým mikroregiónom aj širším regiónom.

Skvalitňovanie riadenia obcí, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na úradoch obcí, elektronizácia verejnej správy a územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musia obce a ich manažment riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obcí sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie obcí a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obcí a celého mikroregiónu.

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

- Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev.
- Budovať pozíciu obcí ako ústretovej lokality pre investície v oblasti poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva, podnikania v nich a podpory nových ekonomických subjektov.
- Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov, hlavne v oblasti poľnohospodárstva a cestovného ruchu, ale aj väčších spoločností,

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

presvedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.

- ❑ Spravovať obce a usmerňovať ich rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obciam ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov.
- ❑ Vysporiadať pozemky a pripraviť podmienky pre podnikateľov a drobných remeselníkov.
- ❑ Zvýšiť prístup podnikateľov k programom malého a stredného podnikania.
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v poľnohospodárstve a v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj nového podnikania.
- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

- ❑ Podporovať vznik komplexných služieb cestovného ruchu v nadväznosti na poľnohospodárske, poľovnícke a rybárske tradície.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach.
- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a čistotu ovzdušia a rozvíjať možnosti ozdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zachovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v obciach.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

VÍZIA	<p>Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce v roku 2022 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvalo sa v obciach usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obcí aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedia sa uplatniť v obciach a blízkom okolí, či regiónu. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojich centrách. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, v sadoch a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné poľnohospodárske produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obcí sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedia do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.</p>								
	PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA	PRIORITA 2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			PRIORITA 3 EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ				
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCÍ			ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI			TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA		
	OPATRENIE 1.2.1	OPATRENIE 1.2.2		OPATRENIE 2.2.1		OPATRENIE 2.2.2	OPATRENIE 3.2.1	OPATRENIE 3.2.2	OPATRENIE 3.2.3
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI			OCHRANA PŘÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PŘÍRODNÉHO POTENCIÁLU		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 2.3.1	OPATRENIE 2.3.2	OPATRENIE 2.3.3	OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3
	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 1.3.5	OPATRENIE 1.3.6	OPATRENIE 2.3.4	OPATRENIE 2.3.5	OPATRENIE 2.3.6			

21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Starostovia obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce sa spolu so starostami ďalších obcí mikroregiónu Sekčov - Topľa sa stretli 30. 9. 2015 na spoločnom prerokovaní strategickje časti Plánu rozvoja obcí v kultúrnom dome v Raslaviciach. Stretnutie predchádzala aktívna osobná a elektronická komunikácia medzi spracovateľom a jednotlivými starostami. Na spoločnom prerokovaní starostovia súhlasili s vymedzením strategickje časti Plánu rozvoja obcí ako aj s vymedzením Priorít a Cieľov. Pre programovú časť Plánu rozvoja boli identifikované potrebné budúce aktivity, ktoré sú pre rozvoj jednotlivých obcí nevyhnutné. Starostovia obcí zaviazali spracovateľa implementovať všetky aktivity v programovej časti dokumentu.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obcí. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu.

22. PREHĽAD OPATRENÍ A AKTIVÍT

22.1

PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

Opatrenie 1.1.1

Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácie podnikateľov a farmárov

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie malých prevádzok a prevádzok na spracovanie poľnohospodárskej produkcie v obciach
- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie priemyselných zón v snahe podporiť príliv priamych investorov
- Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k centráм prevádzok a k priemyselným zónam
- Marketing obcí vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obcí, regiónu

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba a rekonštrukcia obecných bytov v bytových domoch
- Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkoštandardných bytov
- Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu nízkoštandardných bytov
- Výstavba obecných nízkoštandardných bytov v bytových domoch
- Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- Podpora individuálnej bytovej výstavby
- Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- Vytvorenie registra bývania v obciach (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- Motivácia prílevu nových obyvateľov a mladé rodiny daňovými úľavami, prázdninami

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí

Aktivity:

- Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj odľahlých častí obcí a cintorínov
- Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení

Aktivity:

- Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- Vybudovanie a modernizácia komunitných centier pre marginalizovanú skupinu obyvateľov
- Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti žiakov a mládeže v mimovyučovacom čase
- Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obcí

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

Opatrenie 1.2.1

Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Aktivity:

- Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príslušných regiónov
- Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- Zavádzanie aktivít a inovatívnych prístupov zameraných na tých, ktorí vstupujú po prvý krát na trh práce
- Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obciach
- Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

Opatrenie 1.2.2

Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a sekundárnemu vzdelaniu
- Zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, obnova zručností a spôsobilostí pracovnej sily
- Pravidelná analýza potrieb podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne
- Podpora vzdelávania v oblasti remeselných zručností
- Podpora odborného a remeselného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach

Aktivity:

- Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotníckych služieb obyvateľov obcí
- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obcí za účelom poskytnutia služieb a starostlivosti seniorom
- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obcí za účelom poskytnutia priestoru pre základnú zdravotnú starostlivosť

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľností vo vlastníctve obcí za účelom vytvorenia komunitných centier
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier poskytovania sociálnych a zdravotníckych služieb s dennou starostlivosťou (škôlka pre seniorov)
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotníckych služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domovov dôchodcov rodinného typu
- Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- Podpora a vytváranie podmienok pre poskytovanie tradičných pekárenských a cukrárenských služieb
- Vybudovanie a modernizácia trhoviska, centra predaja miestnych poľnohospodárskych produktov, potravín a remeselných výrobkov
- Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obcí a okolia
- Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obcí a okolia
- Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domu smútku

Opatrenie 1.3.3

Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach

Aktivity:

- Stabilizácia základných škôl (1. stupeň)
- Rozšírenie základných škôl
- Stabilizácia predškolských zariadení v obciach
- Rozšírenie kapacity a dobudovanie materských škôl
- Rekonštrukcia interiérového vybavenia a technického zázemia základných škôl
- Rekonštrukcia interiérového vybavenia a technického zázemia materských škôl
- Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na školách
- Komunikácia a podpora komunikácie „škola – rodičia“ pri usmerňovaní ďalšieho výberu vzdelávania u žiakov
- Podpora vytvárania neziskového združenia priaznivcov školy a predškolských zariadení so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj škôl a predškolských zariadení
- Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí
- Prezentácia kvality škôl a výsledkov žiakov
- Podpora propagácie škôl na web stránke
- Organizovanie propagácie predškolských zariadení aktivitami dní otvorených dverí
- Prezentácia kvality predškolských zariadení a výsledkov detí
- Podpora propagácie predškolských zariadení na web stránke obcí

Opatrenie 1.3.4

Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností

Aktivity:

- Rozširovanie a modernizácia vybavenosti škôl a predškolských zariadení
- Nákup interaktívnych didaktických pomôcok pre školy
- Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti a vzťah k poľnohospodárstvu
- Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- Podpora modernizácie starostlivosti o deti v predškolskom veku, nákup moderných a interaktívnych hračiek
- Podpora individuálneho vzdelávania detí mimoriadne talentovaných a nadaných
- Podpora individuálneho vzdelávania detí zo znevýhodneného prostredia
- Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti
- Podpora alternatívnych metód vyučovania
- Podpora zvyšovania kvalifikácie učiteľov a ich ďalšieho vzdelávania

Opatrenie 1.3.5

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- Podpora obyvateľov obcí v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- Organizovanie pravidelných športových podujatí
- Výstavba a modernizácia športových klubov
- Nákup športového náčinia a náradia
- Výstavba, modernizácia a údržba multifunkčných ihrísk
- Výstavba, modernizácia a údržba detských ihrísk
- Výstavba, modernizácia a údržba športovo-relaxačnej zóny
- Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- Výstavba, modernizácia a údržba domu kultúry
- Nákup interiérového vybavenia domu kultúry
- Výstavba, modernizácia a údržba amfiteátra pre hromadné podujatia
- Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- Podpora aktívneho a zdravého starnutia

Opatrenie 1.3.6

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí a atrakcií obcí
- Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- Podpora a propagácia poľnohospodárstva, poľovníctva, rybárstva a aktivít s nimi spojených
- Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- Vydanie publikácie o obciach a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu
- Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

22.2

PRIORITA 2

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí

Aktivity:

- Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov v obciach
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov na cintorínoch
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia mostov ponad malé vodné toky
- Výstavba, oprava a modernizácia parkovacích a odstavných plôch
- Výstavba, oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí

Aktivity:

- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov
- Zabezpečovanie dopravy seniorov do zdravotníckych zariadení
- Zabezpečovanie dopravy detí a žiakov pri dochádzke do škôl mimo obcí
- Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia prístreškov na čakanie dopravy
- Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej/regionálnej mobility
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obcí s väčšími centrami verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné látky

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obciach s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obciach
- Výsadba a údržba obecných parčíkov
- Modernizácia a jednotný imidž zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obciach
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Výstavba a údržba prístrešku - altánku
- Oprava a rekonštrukcia centier obcí
- Pravidelná údržba čistoty verejných priestranstiev, vrátane cintorína
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obciach
- Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obciach
- Súťaž vo vzhľade domov a dvorov
- Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie kanalizačného potrubia v obciach
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie čističiek odpadových vôd v obciach
- Rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie vodovodného potrubia v obciach
- Rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie plynového potrubia v obciach
- Rekonštrukcia a modernizácia obecných rozhlasov
- Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obce/mikroregión
- Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Príprava a podpora obcí na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- Podpora obcí pri zavádzaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického nakladania s odpadom

Aktivity:

- Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- Vybudovanie a modernizácia zberného dvora
- Nákup nových nádob pre separované komodity
- Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- Vybudovanie a modernizácia obecnej skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- Vybudovanie a modernizácia areálu na spracovanie drevného odpadu
- Technické a strojové vybavenie areálu na spracovanie drevného odpadu
- Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obciach
- Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom
- Podpora vzdelávania a osvetu separovania odpadu u detí a žiakov

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- Rekonštrukcia obecných budov s ambíciou zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- Príprav pozemkov na výstavbu a podpora výstavby slnečných kolektorov
- Podpora využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- Podpora využitia technológií k úspore energie
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie, obzvlášť biomasy

Opatrenie 2.3.2

Ochrana podzemných a povrchových vôd

Aktivity:

- Riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis
- Dostavba a modernizácia kanalizačných sietí a čistiarní odpadových vôd

Opatrenie 2.3.3

Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- Spolupráca obcí so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- Odstraňovanie následkov povodní
- Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy
- Zabezpečenie a podpora zabezpečenia investícií, zariadení a opatrení proti vysychaniu vody v extrémnych horúčavách
- Zabezpečenie a podpora zabezpečenia investícií, zariadení a opatrení proti zosuvom pôdy

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

Opatrenie 2.3.4

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach

Aktivity:

- Obnova prirodzenej funkcie tokov
- Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených priemyselných (poľnohospodárskych) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- Zabezpečenie prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- Spevňovanie brehov vodných tokov a podpora udržiavania rázu krajiny
- Údržba riečnych a potokových koryt

Opatrenie 2.3.5

Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest a ciest medzi poľnohospodárskymi pozemkami
- Budovanie a údržba odstavňových plôch pre parkovanie návštevníkov fariem
- Zabezpečovanie a obnova prirodzenej funkcie lesa, stavanie hrádzok pre reguláciu vody
- Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.6

Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov

Aktivity:

- Obnova a údržba historických pamiatok
- Obnova a údržba historických budov
- Vybudovanie služieb hygienickej obslužnosti v lokalitách pamiatok
- Vybudovanie Múzea tradícií – pôvodného sedliackeho domu
- Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičskej zbrojnice

22.3

PRIORITA 3

EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCÍ

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov

Aktivity:

- Vytvorenie a schválenie motivačných podmienok a obecnej legislatívy obcí pre vstup domácich malých podnikateľov a farmárov
- Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov
- Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, poľnohospodárov, remeselných dvorov a služieb
- Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom, spracovateľskom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obcí
- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- ❑ Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- ❑ Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia predajných objektov a nákup technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu a spracovanie tradičných poľnohospodárskych produktov, materiálov a výrobkov
- ❑ Organizovanie pravidelných trhov a workshopov – vytváranie väzieb medzi malým a stredným podnikaním v regióne a kraji
- ❑ Podpora marketingu domácich podnikateľov, farmárov, poľovníkov, rybárov, remeselníkov a motivácia občanov využívať služby a nakupovať produkty a tovary od nich
- ❑ Podpora a vytváranie akčných plánov zamestnanosti na všetkých úrovniach a podpora nepretržitého rozvoja partnerských štruktúr na miestnej úrovni

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- ❑ Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obce a podnikateľského prostredia
- ❑ Pravidelné informácie o vzdelávacích programoch pre podnikateľov
- ❑ Pomoc obcí a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obcí s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom

Aktivity:

- ❑ Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov pre obecné úrady
- ❑ Nákup a technické zabezpečenie informačných systémov obcí a ich úradov
- ❑ Nákup a tvorba softwaru pre komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obciach
- ❑ Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti nových informačných technológií a aplikácie nových softwarov pre pracovníkov obcí na obecných úradoch

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach

Aktivity:

- ❑ Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- ❑ Podpora rozšírenia obhospodarovanej pôdy
- ❑ Podpora rozšírenia výsadby ovocných sádov a pestovania malého kríkového ovocia
- ❑ Podpora mladých farmárov, podpora obcí pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- ❑ Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- ❑ Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre zlepšenie výroby v poľnohospodárstve a ochrany životného prostredia
- Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- Podpora pracovnej mobility a pomoc obcí zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Podpora rozvoja rybného hospodárstva

Aktivity:

- Podpora výstavby nových chovných zariadení a sádok
- Podpora zachovania špecifických genetických vlastností populácií chovaných miestnych línií a pôvodných línií a druhov rýb
- Podpora rozšírenia chovu rýb v sladkovodnej aquakultúre
- Obstaranie a podpora obstarania chovných sádok
- Podpora obstarania a obstaranie technológií a postupov na zlepšenie kvality chovov
- Podpora výstavby výrobných zariadení, vrátane budov
- Nákup a podpora nákupu a zavedenia technológií a postupov na zlepšenie kvality výrobkov
- Podpora výstavby a výstavba hygienicko-sanitárnych režimov
- Podpora výstavby, výstavba a obstaranie technológií na znižovanie úrovne znečisťovania životného prostredia, vypracovanie marketingových plánov, vrátane zlepšenia podmienok predaja
- Podpora výstavby a výstavba zariadení potrebných na odber, čerpanie a recirkuláciu vody, meranie prietokov vody
- Propagácia a podpora propagácie rybných výrobkov

Opatrenie 3.2.3

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov a domácich potravín „z dvora“ v obciach a v regióne
- Podpora a propagácia predaja ovocia z ovocných sádov a malého kríkového a lesného ovocia
- Podpora a propagácia rybných produktov a špecialít
- Pravidelné organizovanie dožínok, poľovních slávností a podujatí spojených s produkciou fariem, obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov a fariem v obciach
- Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi a výrobcami domácich potravín v regióne

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

Opatrenie 3.3.1

Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- Výstavba a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj farmárskej produkcie

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

- Výstavba a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľovníckej a rybárskej produkcie
- Výstavba a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- Výstavba a modernizácia vyhliadky pre turistov a návštevníkov
- Výstavba a modernizácia prístupovej komunikácie k vyhliadke
- Výstavba a podpora investícií do výstavby tematického zábavného parku
- Výstavba a modernizácia prístupovej komunikácie k zábavnému parku
- Výstavba a modernizácia odstavných parkovacích plôch pri zábavnom parku
- Výstavba a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- Výstavba reštaurácií
- Vybudovanie informačných a náučných tabúľ v obciach a okolí so zameraním na ponuku špecialít a atrakcií v mikroregióne
- Zriadenie a obnova informačnej kancelárie
- Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- Výstavba cyklotrasy
- Výstavba bežeckej lyžiarskej trate
- Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky a aquakultúry

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obcí

Aktivity:

- Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí so zreteľom na poľnohospodárstvo, poľovníctva a rybárstvo
- Vytvorenie krátkodobého marketingového plánu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obcí, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obcí
- Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obciach s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja
- Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obcí
- Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca s obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- Vytvorenie propagačných materiálov obcí
- Budovanie imidžu obcí na základe histórie obcí, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov, využitie potenciálu blízkosti hranice
- Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia degustácií špecialít a návštevy domácich fariem, cykloturistiky v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obcí s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- Podpora organizovania a organizovanie tradičných jarmokov a trhov
- Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- Metodická a asistenčná podpora obcí malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

23. INDIKÁTORY OPATRENÍ

Ambíciou Plánu rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce je v najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Plánu rozvoja vo svojich Opatreniach a Aktivitách presne identifikuje potreby jednotlivých obcí. Tieto Aktivity upresňujú a dopĺňajú identifikátory a ich číselné (explicitné) vyjadrenie počiatočného a želaného stavu. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov pre jednotlivé Opatrenia a sú zároveň aj základným faktorom pri tvorbe kritérií pre čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu. Na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné takto jednoducho monitorovať priebežné plnenie a realizáciu jednotlivých Aktivít.

Tabuľka Merateľné ukazovatele realizácie aktivít

OPATRENIE		MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	STAV V ROKU 2015	STAV V ROKU 2022
1.1.1	Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácich podnikateľov a farmárov	malé prevádzky	počet	0	4
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach	postavené obecné byty	počet	8	30
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí	kamerový systém	počet kamier	0	50
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	komunitné centrá	počet	2	4
1.2.1	Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce	dlhodobo nezamestnaní	počet	50	20
		nezamestnaní absolventi	počet	20	4
1.2.2	Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	žiaci s ukončenou školskou dochádzkou	počet	19	0
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach	kapacita škôlky pre seniorov	počet	0	45
		terénna opatrovateľská služba	počet	3	40
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	pekáreň, cukráreň	počet	0	2
1.3.3	Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach	žiaci v základnej škole	počet	265	320
		deti v predškolských zariadeniach	počet	145	200
1.3.4	Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností	interaktívne učebné pomôcky	počet	6	30
1.3.5	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	multifunkčné ihrisko	počet	1	4
1.3.6	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	Múzeum tradícií	počet	0	1
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí	opravené miestne komunikácie	m	0	6 000
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí	prístrešky na čakanie	počet	3	12
2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	rekonštrukcia centier	m ²	0	1 200
		rozšírenie zelene	m ²	0	3 000
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	čistiarne odpadových vôd	počet	2	6
2.2.2	Podpora ekologického nakladania	odstránenie nelegálnych skládok	m ²	300	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

	s odpadom	obecná kompostáreň	počet	0	3
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	m ²	0	1 000
2.3.2	Ochrana podzemných a povrchových vôd	kanalizácia	m	2 000	6 000
2.3.3	Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	úprava potoka, rieky	m	0	2 000
2.3.4	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach	údržba potokových korýt	m	0	2 000
2.3.5	Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	poľné prístupové cesty	m	0	2 500
2.3.6	Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	budovy	počet	0	3
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov	noví podnikatelia	počet	0	10
3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	500 000
3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	software	počet	0	24
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach	samostatne hospodáriaci roľníci	počet	3	10
3.2.2	Podpora rozvoja rybného hospodárstva	Plochy chovu rýb	m ²	1 000	2 500
3.2.3	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	predajcovia produktov a výrobkov	počet	0	20
3.3.1	Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	ubytovacie zariadenie	počet	0	4
		stravovacie zariadenie	počet	0	4
3.3.2	Propagácia obcí	propagačný materiál	počet	0	4
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	5

Zdroj: vlastné spracovanie

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Plánu rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce identifikuje manažment riadenia, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obcí, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obcí formou akčných plánov. Aj keď je Plán rozvoja obcí spoločným dokumentom pre všetky šesť obcí, manažment Plánu zabezpečuje každá obec individuálne pre seba a svoje potreby.

24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Obecné zastupiteľstvo

jednotlivých obcí je najvyšším orgánom riadenia a realizácie Plánu rozvoja tej-ktorej „svojej“ obce. Schvaľuje Plán rozvoja obcí, jeho aktualizáciu a aktualizáciu jeho častí a schvaľuje hodnotiacu správu

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

realizácie. Vymedzuje činnosť pri operatívnom riadení Plánu rozvoja obce a menuje členov Riadiacej skupiny a členov Pracovných skupín pre jednotlivé problémové oblasti.

Obecné zastupiteľstvo ďalej: kontroluje dosahovanie stanovených cieľov, pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie, schvaľuje partnerstvá územnej spolupráce s orgánmi a inštitúciami všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov Plánu rozvoja. Schvaľuje a koordinuje partnerstvá územnej spolupráce aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom za účelom naplnenia Aktivít Plánu rozvoja obcí. Má na zreteli vyvážený rozvoj územia.

V prípade, že niektorá z obcí chce zásadným spôsobom zmeniť víziu, Priority alebo Ciele spoločného Plánu rozvoja obcí, alebo inak významne zmeniť spoločný Plán rozvoja obcí je potrebné pre takúto zmenu Plánu prijať spoločný konsenzus medzi všetkými obecnými zastupiteľstvami. Významnú úlohu tu majú starostovia jednotlivých obcí, ktorí vedú rokovania smerujúce k spoločnému konsenzu.

Starosta

tej-ktorej obce je koordinátorom a manažérom realizácie Plánu rozvoja obcí vo „svojej“ obci. Zvoláva pravidelné stretnutia k Plánu rozvoja, navrhuje obecnému zastupiteľstvu na schválenie jednotlivé námety a podnety na realizáciu projektov.

Starostovia obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce spoločne koordinujú realizáciu takých aktivít, ktoré presahujú územie jednej obce, alebo význam jednej obce a ovplyvňujú rozvoj širšieho mikroregiónu.

Riadiaca skupina

plní funkciu poradného a iniciatívneho orgánu obecného zastupiteľstva v otázkach Plánu rozvoja. Je zložená z troch členov, ktorých zvolilo obecné zastupiteľstvo. Dohliada a zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj obce prostredníctvom Plánu rozvoja a Akčných plánov. V súčinnosti s obecným zastupiteľstvom pripravila víziu, stratégiu, aktivity strategického rozvoja „svojej“ obce, spolupôsobí pri koordinácii spolupráce s externým prostredím na vypracovaní Plánu rozvoja.

Riadiaca skupina ďalej: analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupráce s externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty. Sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom. Vede databázy kontaktov, vede prehľad o organizáciách tretieho sektora a podnikateľoch.

Pracovné skupiny

sú vytvorené k jednotlivým problémovým oblastiam Plánu rozvoja obcí. Pripravujú na prerokovanie vymedzenie prioritných projektov, plán ich realizácie, využitie zdrojov financovania, plán dofinancovania projektu, hodnotenie realizácie a dopadu projektov a iné. Pracovné skupiny sú zložené z odborníkov na jednotlivé problémové oblasti. Členov pracovnej skupiny schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Realizácia Plánu rozvoja obcí vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy. Odporúča sa zriadenie plateného zamestnanca pre všetkých šesť obcí za účelom získavania externých nenávratných prostriedkov, administrovanie eurofondov, komunikáciu s verejným obstarávateľom či stavebným dohľadom. Zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s Plánom rozvoja obcí je bezpredmetné.

25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Plánu rozvoja obcí patria aj **monitorovanie a hodnotenie** na úrovni programu ako celku aj jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Plánu a na dosahovanie cieľov Plánu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Plánu daný aj externými faktormi mimo dosahu Plánu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Plánu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom Plánu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu Plánu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení Plánu rozvoja obcí v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností.

25.1 MONITOROVANIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Úlohou obcí a ich manažmentu je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia Plánu rozvoja. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Plánu rozvoja s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Plánu rozvoja, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o realizácii Plánu rozvoja.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Plánu rozvoja ako celku bude zabezpečovať **Riadiaca skupina**. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Plánu rozvoja a pre prijímanie rozhodnutí obecného zastupiteľstva, či je potrebné Plán rozvoja aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Plánu rozvoja. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Plánu rozvoja. Riadiaca skupina využíva informácie monitorovania Priorít a Cieľov ako podklad pre priebežné hodnotenie Plánu rozvoja, samostatnú monitorovaciu správu Priorít a Cieľov nepripravuje.

V súvislosti s implementáciou Plánu rozvoja je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov tu je potrebné pravidelne pripravovať a schvaľovať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

25.2 HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Plánu rozvoja, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Pláne rozvoja, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas platnosti Plánu rozvoja obcí sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení platnosti Plánu rozvoja vykonať následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Plánu rozvoja sa zverejnia podľa platnej legislatívy.

Pri hodnotení Plánu rozvoja je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Plánu rozvoja obcí pripravovali reprezentanti obcí v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Plán rozvoja obcí nie je dogma a nie je to nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých Priorít a Cieľov obcí z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvá môžu tento materiál dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie je séria hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Plánu rozvoja skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

plánovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Plánu rozvoja vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Plánu až po predloženie Záverečnej správy Plánu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne, minimálne raz za dva roky. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá Riadiaca skupina obecnému zastupiteľstvu najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Plánu rozvoja. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva pri ďalšom riadení realizácie Plánu rozvoja za účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných priorít a cieľov. Výstupom priebežného hodnotenia je **Hodnotiaca správa**.

Následné hodnotenie Plánu rozvoja skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Plánu rozvoja ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je **Záverečná správa o hodnotení Plánu rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce**. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Plánu rozvoja. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Riadiaca skupina, ktorá ju do 6 mesiacov od ukončenia platnosti Plánu rozvoja predkladá obecnému zastupiteľstvu na vedomie.

Hodnotiaca správa a Záverečná správa o hodnotení nemajú predpísanú presnú formu, k náležitostiam správ patrí: aké obdobie hodnotí, akú úroveň Plánu hodnotí (Ciele, Opatrenia, Aktivity), aký bol očakávaný, želaný výsledok, plánovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a aký je skutočný výsledok. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Plánu rozvoja, v prípade ukončenia jeho platnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejme kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií. Správu berie obecné zastupiteľstvo na vedomie.

Tabuľka Časový harmonogram monitorovania a hodnotenia Plánu rozvoja obcí

HODNOTENIE	ČASOVÝ PLÁN	PERIODICITA/DŮVODY
PRIEBEŽNÝ MONITORING	2016, 2017, 2019, 2021	z dôvodu aktualizácie Plánu rozvoja
OPERATÍVNY MONITORING	podľa realizácie projektov	
PRIEBEŽNÉ HODNOTENIE ČASTI PLÁNU ROZVOJA	2016, 2017, 2019, 2021	
AD HOC MIMORIADNE HODNOTENIE	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených priorít a potreby iných cieľov
ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE	v závere platnosti Plánu rozvoja	

Zdroj: vlastné spracovanie

26. KOMUNKÁCIA PLÁNU ROZVOJA

Starostovia ako reprezentanti obcí budú dohliadať na zverejnenie hodnotiacich správ pre obyvateľov a ďalšie zainteresované subjekty na verejnej časti obecného zastupiteľstva „svojej“ obce a prostredníctvom web stránky samosprávy obce, aby mala verejnosť pravidelné priebežné informácie o stave implementácie Plánu rozvoja, o realizácii prebiehajúcich projektov ako aj informácie o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou. Za komunikáciu s poslancami aj s verejnosťou je zodpovedný starosta obce.

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017

Tabuľka Akčný plán 2016 – 2017

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
OPATRENIE 1.1.2 Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach			
Aktivita Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy	2016	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.1.3 Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí			
Aktivita Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj odľahlých častí obcí a cintorínov	2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.1 Budovanie sociálneho zázemia v obciach			
Aktivita Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia primerane diverzifikovaných centier poskytovania sociálnych a zdravotníckych služieb s dennou starostlivosťou	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.3 Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach			
Aktivita Rozšírenie kapacity a dobudovanie materských škôl	2016, 2017	obec Šiba	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.4 Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností			
Nákup interaktívnych didaktických pomôcok pre školy	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 1.3.5 Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí			
Aktivita Výstavba, modernizácia a údržba multifunkčných ihrísk	2016	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
OPATRENIE 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Výstavba, oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, mostov a lávok	2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia a modernizácia verejného	2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov,	s využitím podpory grantov

**PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV,
OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE**

osvetlenia		Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev			
Aktivita Rekonštrukcia centier obcí	2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výsadba a údržba zelene v obciach	2016	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry			
Aktivita Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie kanalizačného potrubia v obciach	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a rozširovanie čistiarní odpadových vôd v obciach	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.2.2 Podpora ekologického nakladania s odpadom			
Aktivita Vybudovanie a modernizácia zberných dvorov	2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Znižovanie spotreby energie v obecných objektoch, budovách a súkromných domoch	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.3.3 Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien			
Aktivita Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov	2016	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 2.3.4 Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach			
Aktivita Údržba riečnych a potokových korýt	2016, 2017	obec Šiba	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

PRIORITA 3			
OPATRENIE 3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom			
Aktivita Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov na obecných úradoch	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Nákup a tvorba softwaru pre komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty	2016, 2017	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
OPATRENIE 3.3.1 Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu			
Aktivita Výstavba cyklotrasy	2016	obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, starostovia	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Pláne rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný plán je reálnym odrazom schopnosti obcí realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých plánovaných aktivít predpokladá viaczdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev, zo štátnych účelových fondov, z prostriedkov fyzických osôb, z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií i ďalších subjektov. Doplnkovým zdrojom sú finančné prostriedky z Európskej únie.

Plán rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce je rozvojovým dokumentom obcí. Obce v nadväznosti na strategickú, programovú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripravujú svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola každá jednotlivá obec pripravená finančne zvládnuť plánované aktivity, aj v súvislosti s Akčným plánom na daný rok a s využitím možnosti externých zdrojov. Plán rozvoja obcí je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obce pri jeho schvaľovaní zobrali do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2022) nie je možné finančnú časť plánovaných aktivít čo do objemu plánovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Spresňujúci finančný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Plánu rozvoja obcí. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien prác a tovarov všeobecne. Obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce sa každoročne budú zodpovedne v rámci prípravy rozpočtu obcí venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Plánu rozvoja obcí. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb. Zodpovedný prístup s ambíciou naplniť očakávané Ciele Plánu rozvoja deklarujú obce rámcovým rozpočtom k jednotlivým Opatreniam.

OPATRENIE	TERMÍN REALIZÁCIE	CELKOVÝ OBJEM*	VLASTNÉ ZDROJE	VEREJNÉ ZDROJE*	ÚVEROVÉ ZDROJE*	SÚKROMNÉ ZDROJE*
1.1.1 Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre domácnosti	2020 - 2022	30 000	max. 5%	28 500	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

podnikateľov a farmárov						
1.1.2 Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach	2016 - 2022	1 500 000	max. 5%	1 425 000	0	0
1.1.3 Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí	2017 - 2018	300 000	max. 5%	285 000	0	0
1.1.4 Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	2018 - 2020	45 000	max. 5%	42 750	0	0
1.2.1 Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce	2018 - 2022	45 000	max. 5%	42 750	0	0
1.2.2 Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	2018 - 2022	45 000	max. 5%	42 750	0	0
1.3.1 Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach	2016 - 2020	600 000	max. 5%	570 000	0	0
1.3.2 Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	2018 - 2022	150 000	max. 5%	142 500	0	0
1.3.3 Stabilizácia siete predškolských a školských zariadení v obciach	2016 - 2022	490 000	max. 5%	465 500	0	0
1.3.4 Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl, zavádzanie progresívnych foriem výučby a praktických zručností	2016 - 2022	70 000	max. 5%	66 500	0	0
1.3.5 Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	2017 - 2018	600 000	max. 5%	570 000	0	0
1.3.6 Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	2018 - 2022	60 000	max. 5%	57 000	0	0
2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí	2016 - 2021	600 000	max. 5%	570 000	0	0
2.1.2 Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí	2018 - 2019	200 000	max. 5%	190 000	0	0
2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	2016 - 2022	350 000	max. 5%	332 500	0	0
2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	2016 - 2020	1 500 000	max. 5%	1 425 000	0	0
2.2.2 Podpora ekologického nakladania s odpadom	2016 - 2020	100 000	max. 5%	95 000	0	0
2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	2016 - 2020	1 000 000	max. 5%	950 000	0	0
2.3.2 Ochrana podzemných a povrchových vôd	2017 - 2018	200 000	max. 5%	190 000	0	0
2.3.3 Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami	2016 - 2020	3 000 000	max. 5%	2 850 000	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

klimatických zmien							
2.3.4 Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach	2016 - 2020	500 000	max. 5%	475 000	0	0	
2.3.5 Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	2017 - 2020	100 000	max. 5%	95 000	0	0	
2.3.6 Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	2018 - 2020	120 000	max. 5%	114 000	0	0	
3.1.1 Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia nových podnikateľov	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	
3.1.2 Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	
3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	2016 - 2017	400 000	max. 5%	380 000	0	0	
3.2.1 Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby potravín v obciach	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	
3.2.2 Podpora rozvoja rybného hospodárstva	2018 - 2022	100 000	max. 5%	95 000	0	0	
3.2.3 Stabilizácia odbytu poľnohospodárskych produktov a výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	
3.3.1 Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	2016 - 2022	140 000	max. 5%	133 000	0	0	
3.3.2 Propagácia obcí	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	
3.3.3 Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	2018 - 2020	60 000	max. 5%	57 000	0	0	

*Uvádzané v €

Zdroj: obce Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce, 2015

Finančná náročnosť Plánu rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce počas jeho platnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obcí a ich reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

Tabuľka Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	ROK							SPOLU
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
LUDIA A KVALITA ŽIVOTA*	500 000	1 050 000	1 025 000	475 000	385 000	250 000	250 000	3 935 000
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE*	1 370 000	1 495 000	1 635 000	1 535 000	1 435 000	150 000	50 000	7 670 000
EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE*	220 000	220 000	160 000	160 000	160 000	40 000	40 000	1 000 000

*Uvádzané v €

Zdroj: vlastné spracovanie

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

ZÁVER

Schválený Plán rozvoja obcí je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové aktivity a opatrenia, respektíve, môžu sa niektoré aktivity a opatrenia rušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre všetky obce, ale zároveň tak isto slúži ako rozvojový dokument pre obce aj jednotlivo. Vykonateľnosť jednotlivých aktivít, opatrení a dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj komplikované vlastnícke vzťahy v jednotlivých obciach. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obcí. Realizátorom Plánu rozvoja obcí nie sú len samotné obce, ale aj obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obcí sa pri jednotlivých opatreniach počíta s viaczdrojovým financovaním.

Realizáciu Plánu rozvoja riadi manažment a reprezentanti jednotlivých obcí. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obcí. Raz ročne reprezentanti obcí priebežne vyhodnotia realizáciu Plánu rozvoja a Akčných plánov na daný rok. Zároveň dohodnú Akčné plány na najbližší rok.

Plán rozvoja obcí – ako strednodobý dokument – je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obciach a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na ročné hodnotenie. Komplexná aktualizácia Plánu rozvoja sa bude realizovať pred ukončením platnosti súčasného dokumentu.

Plán rozvoja obcí je uverejnený na webových stránkach jednotlivých obcí a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti.

Plán rozvoja obcí Bartošovce, Hertník, Hervartov, Osikov, Šiba, Vaniškovce nerieši a ani neovplyvňuje na územia NATURA 2000 a neovplyvňuje životné prostredie.

SCHVÁLENIE PLÁNU ROZVOJA OBCÍ

DOKUMENT	PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHSR; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNÉHO PROSTREDIA, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, vyhodnotenie rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT); STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja; PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt; REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obcí, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov; FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obcí; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Plán rozvoja obcí je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov obcí. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli doplňované, pripomienkované starostami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli obecné úrady, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obcí, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obcí je v súlade s koncepčnými dokumentmi vyšších územných celkov aj v súlade s aktuálnou legislatívou. OBDOBIE SPRACOVANIA:

PLÁN ROZVOJA OBCÍ BARTOŠOVCE, HERTNÍK, HERVARTOV, OSIKOV, ŠIBA, VANIŠKOVCE

	<p>Plán rozvoja obcí bol spracovaný v období august 2015 – november 2015</p> <p>RIADIACI TÍM: Pozostáva z 9 členov a k príprave Plánu rozvoja sa členovia riadiaceho tímu stretli 5x.</p> <p>PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z 20 členov a k príprave Plánu rozvoja sa členovia pracovnej skupiny stretli 6x.</p> <p>NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Plán rozvoja obcí bol spracovaný v nadväznosti na Zmluvy o dielo medzi Združením mikroregiónu Sekčov - Topľa a spracovateľom za dohodnutú cenu za dielo.</p>
PREROKOVANIE	<p>Plán rozvoja obcí bol prerokovaný a pripomienkovaný na zhromaždení poslancov:</p> <p>Obec Bartošovce dňa: 16.9. 2015 Obec Hertník dňa: 7. 7. 2015 Obec Hervartov dňa: 14. 12. 2015 Obec Osikov dňa: 30. 10. 2015 Obec Šiba dňa: 15. 12. 2015 Obec Vaniškovce dňa: 4. 12. 2015</p>
SCHVÁLENIE	<p>Plán rozvoja obcí bol schválený obecnými zastupiteľstvami obcí nasledovne:</p> <p>Obec Bartošovce dňa: 23.9. 2015 Obec Hertník dňa: 7. 7. 2015 Obec Hervartov dňa: 14. 12. 2015 Obec Osikov dňa: 30. 10. 2015 Obec Šiba dňa: 15. 12. 2015 Obec Vaniškovce dňa: 4. 12. 2015</p>

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja